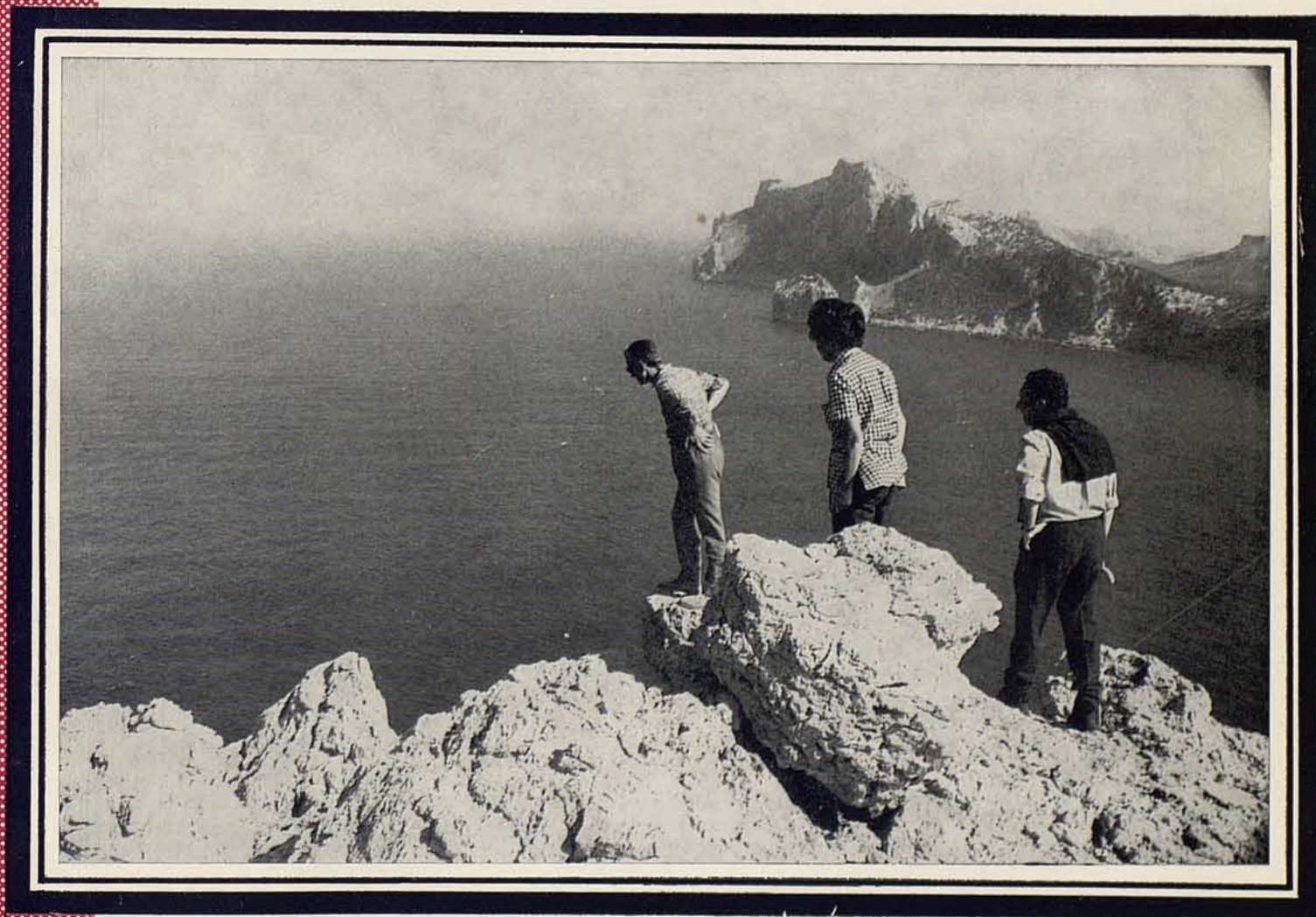

RUTES

AMAGADES DE MALLORCA

57

LA SERRA DEL CAVALL BERNAT

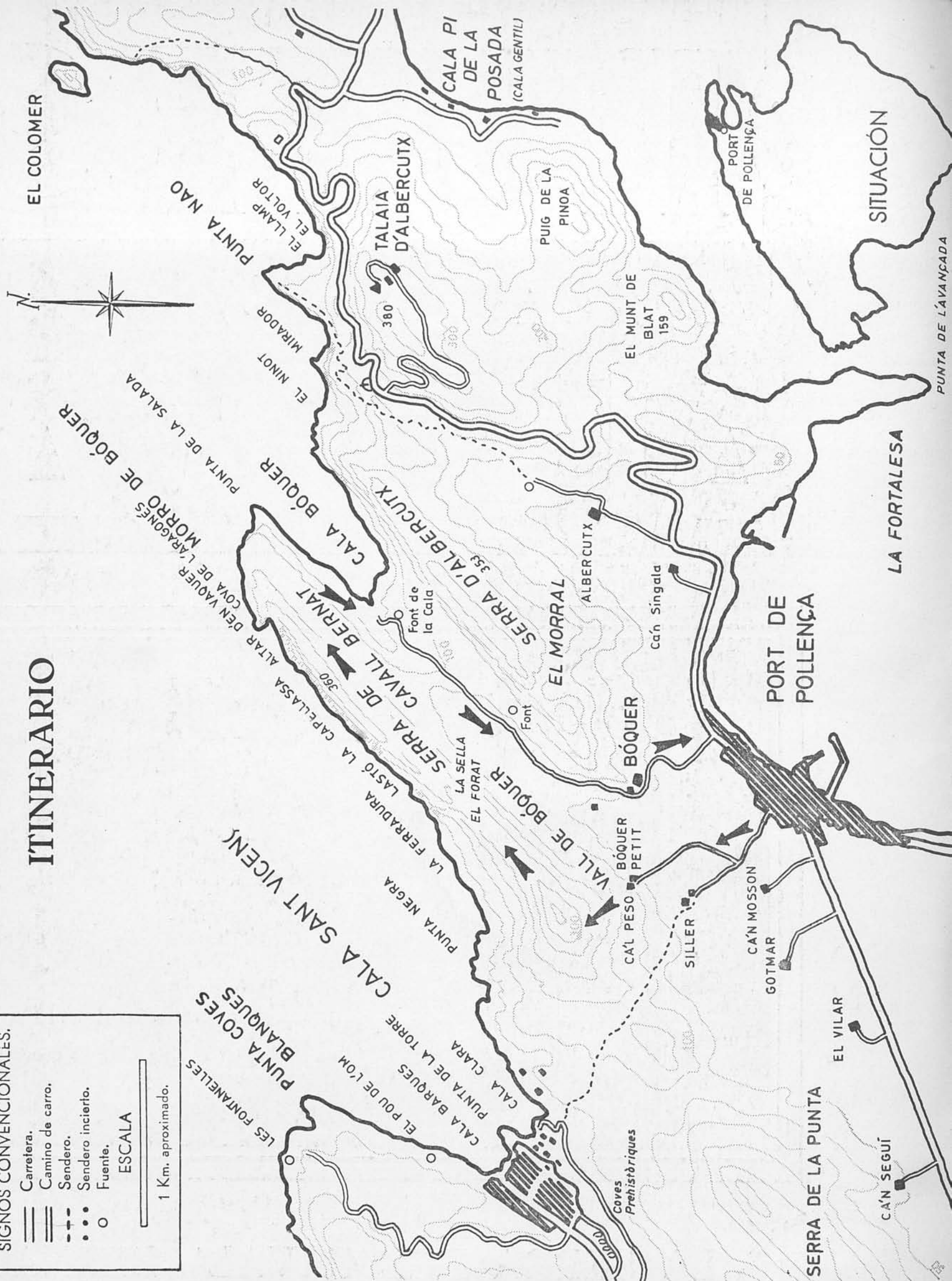
ITINERARIO

SIGNOS CONVENCIONALES.

- Carretera.
- Camino de carro.
- Sendero.
- Sendero incierto.
- Fuente.

ESCALA

1 Km. aproximado.

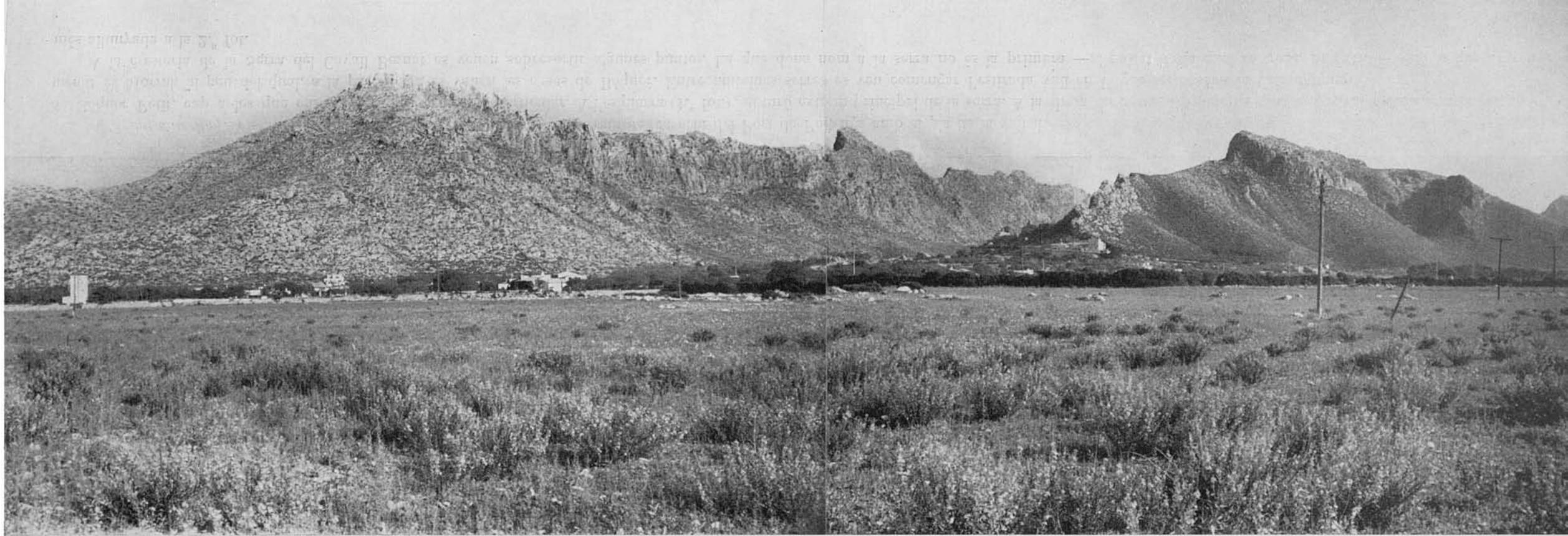

¿Qui no ha vist —o al manco ha sentit mencionar— la Serra del Cavall Bernat a la pollencina Cala de Sant Vicenç? La dentada cresteria d'aquesta serra és la primera cosa i més destacada que, en donar vista a la famosa cala, s'adverteix,

tancant-la per la dreta amb els seus elevats i perpendiculars penya-segats, que cauen aplomats damunt la mar.

Els pintors més afamats que han vingut a Mallorca en totes les èpoques, i així mateix d'altres que encara no han

(Segueix a la contracoberta posterior)

1-2. (*Pàgina anterior*). Vista de la Serra del Cavall Bernat des d'un extrem del caseriu del Port de Pollença amb el pla de la vall de Bóquer, en la qual es distingeixen algunes cases aïllades, i les de Bóquer Petit, cap a les que ens dirigim pel seu camí particular. A l'esquerra (1.ª fot.), el turó extrem principal de la serra. A la dreta, la Serra d'Albercutx amb el penyalar cimaller frontal, anomenat El Morral, al peu del qual, a la part d'ací, es veuen les cases de Bóquer. Entre ambdues serres es veu començar l'estirada vall en U que arriba fins la Cala Bóquer.

A la cresteria de la Serra del Cavall Bernat es veuen sobresortir algunes puntes. La que dóna nom a la serra no és la primera —al costat de la qual es troba El Forat— sinó la que es veu més allunyada a la 2.ª fot.

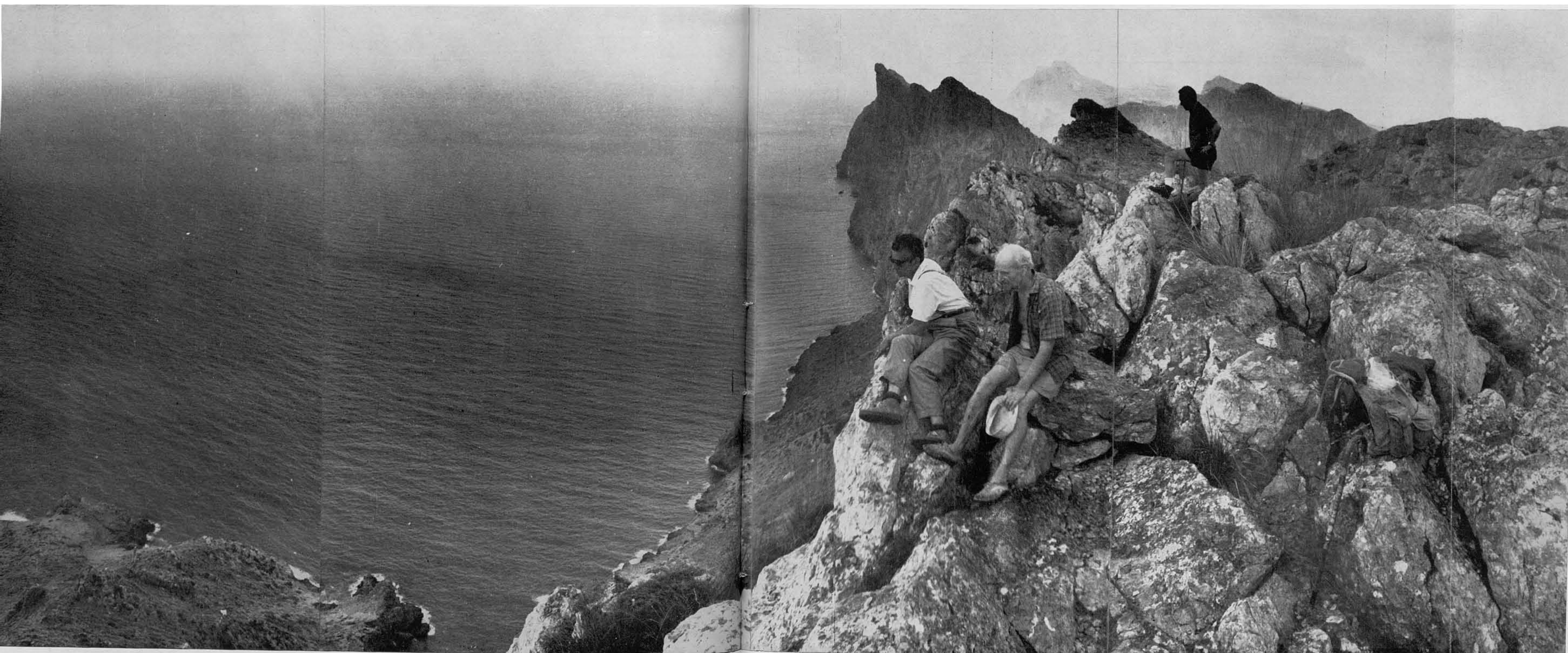

3-5. Arribam davant les cases de Bóquer Petit, les vistes de les quals, en conjunt i detall mostren aquestes fotografies. Al costat de les de Bóquer Petit, ja fa estona deshabitades i mig enrunades, es troben les de Ca'l Peso, encara actives quan hi passarem.

La fot n. 3 fa veure una altra perspectiva de la Serra del Cavall Bernat i la seva inaccessibilitat per un bon bocí del coster que ací es veu. A l'esquerra apareix el seu cap i punt més elevat. La nostra escalada la farem per l'extrem d'aquest pendís —començant-la immediatament per darre-ra les cases de Bóquer Petit— amb una mica de tendència cap a l'esquerra, per mor d'evitar la corona de pe-

nyalars del capcurucull. No donam fotografies d'aquesta pujada, perquè, de totes maneres, no hi cabrien dins aquest fascicle, que ja resulta més gruixat del corrent, deixant-les per a la part de dalt, molt més interessant. No vol dir aixó que les vistes que s'assoleixen des d'aquest coster, principalment vers el Port de Pollença, no siguin interessants. La pujada no resulta tan suau com sembla vista des d'ací: té lo seu, i no s'aconseguirà sense fatigues i esbufecs. A la part baixa i mitja d'aquest coster, principalment en un bon bocí cap a la dreta, es troben les ruïnes dels edífits talaiòtics alludits a l'introducció d'aquest fascicle.

6. Vetaquí la vista completa de la Serra del Cavall Bernat, presa des d'un poc més amunt del camí que des de les cases de Bóquer du a la seva cala. Aquesta queda a la dreta, enfonçada darrera la curvatura del terreny que aquí es veu. A l'esquerra, part de la vall de Bóquer. Ací prop, a tot el llarg, a baix, l'elongada depressió entre la Serra d'Albercutx, que el fotògraf té darrere d'ell, i la del Cavall Bernat.

El célebre "Forat" que se bada en les crestes d'aquesta el tenim quasi enfront (encara que invisible, ja que, maldament la seva amplària, no és més que un punt dins aquesta panoràmica), un poc a la dreta del cim que es veu tallat per de dalt. S'hi pot arribar, al "forat", per un tirayniu (?) que des de la vall (extrem dret de les tanques de conreu) arriba fins l'escotadura de la cresteria que es veu a la 3.ª unió d'aquesta fot.

Es pot veure que aquest coster és inaccessible per les parts que mostren el 2n. i 3er. cos de la fot., no però per l'esquerra del turó principal (esquerre) i per la part que mostra el 4rt., sector que ofereix punts vulnerables. Gairebé, al final, dreta, el "carall bernat".

7. Ara nosaltres, ja superada la primera empitada, som a les crestes, i prenim aquesta primera panoràmica al fil de la carena de la serra, que fa veure la seva afilada línia, com tallada per un ganivet. Allà, quasi al final, la punta del "carall bernat" (fot. 35) que es veu rematant un cingle corbat sobreixint de la perpendicular. Darrere, a la dreta, crestes de la Serra d'Albercutx; i, al fons llunyà, El Pal i cims de Formentor a la zona d'El Colomer.

Amb ocasió d'aquesta pujada, en la que, per cert, el cel es tapà en arribar a dalt, ens acompanyava el veterà Frederic Gunther, un alemany de 74 anys, resident des de fa molt de temps a Mallorca, que és la persona que potser la coneix tota més bé i detalladament, i que, maldament la seva edat projecta, camina i escala com un lleó. ¡Alerta, Pep, no t'atraquis massa al caire del penya-segat!

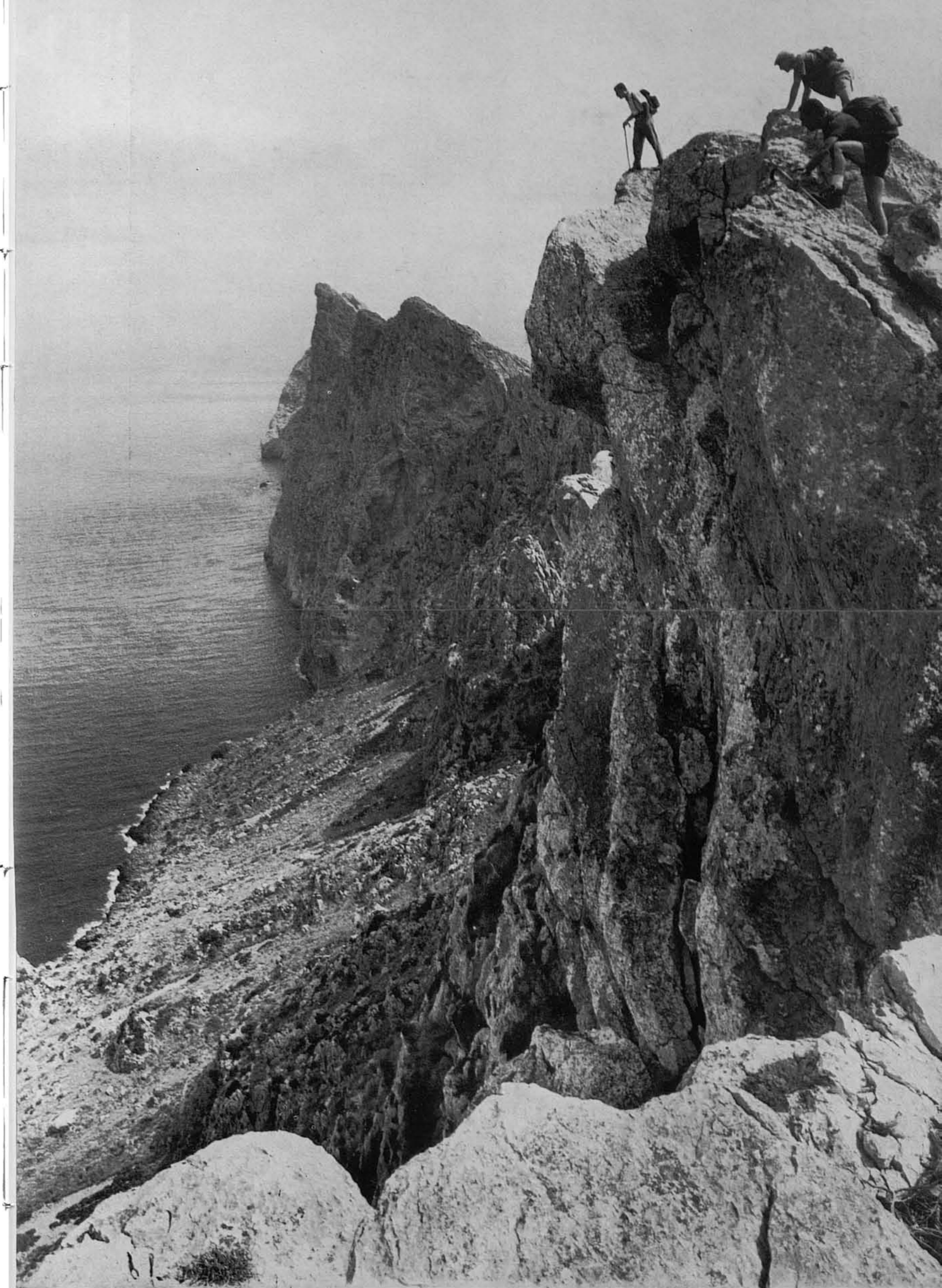
8. La vista anterior (vegi's a l'esquerra un bocinet de la Punta de Coves Blanques) es podria afegir a aquesta altra per a fer una impressionant panoràmica, si no hagués d'anar a una pàgina distinta per mor de la distribució. Són inverses, i aquesta fa veure la Cala Sant Vicenç amb els seus dos sub-entrants anomenats respectivament Cala Clara i Cala Barques, entremig dels quals es veu avançar la Punta de la Torre.

Al fons, les serres de Cornavaques-Sant Vicenç, que remata la Punta de Coves Blanques.

Com a complement d'aquestes vistes, es pot consultar el fascicle n. 31 de les Rutes (fots. 64-68), que mostren la Cala Sant Vicenç i la Serra del Cavall Bernat des de la part oposada.

9-10. Hem començat a recórrer l'afilada carena, en la que es veu l'esbaldrec per la banda de la mar, ja dit a l'introducció, i els elevats cingles verticals que quedaren. Aquestes fots., preses de tant en tant, mostren la seva esglaiadora espectacularitat.

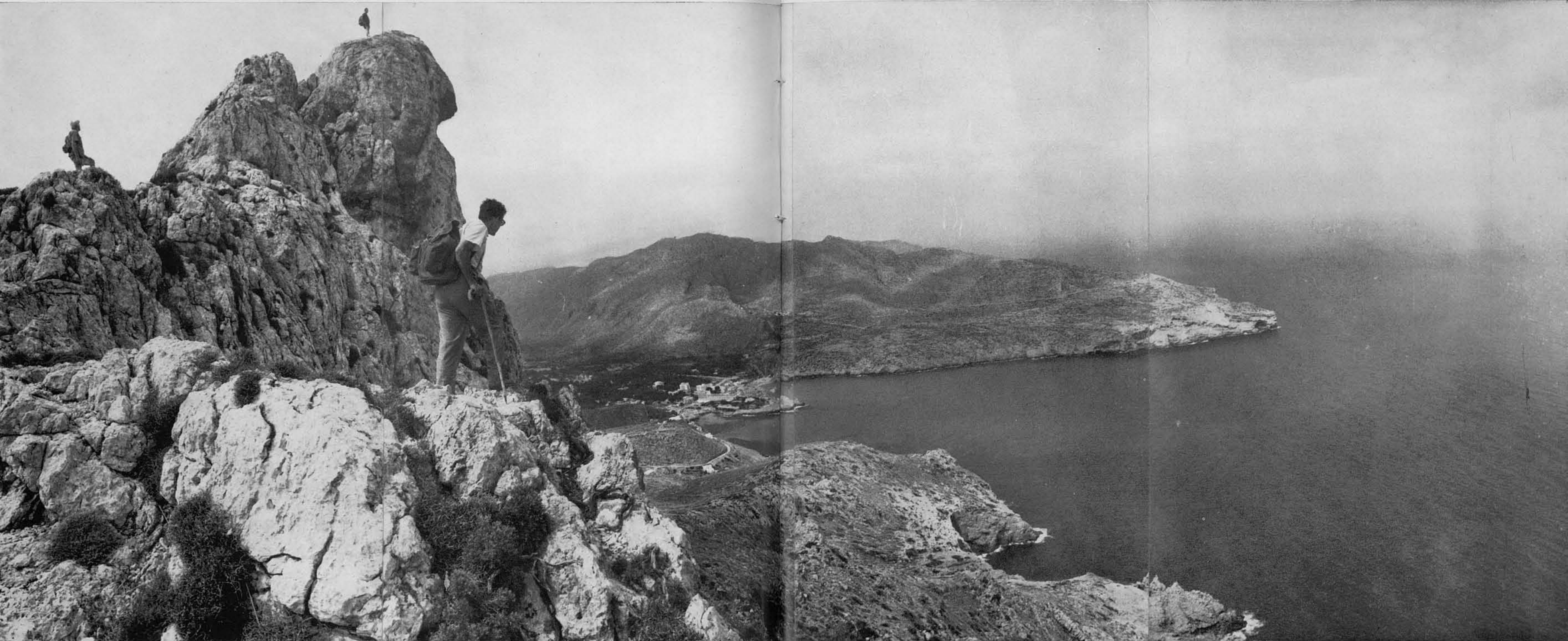

11. Una petita aturada per a descansar a un lloc no tan compromés. El sol ha començat a foradar els núvols, que, per moments s'esquinçen, deixant passar els seus raigs. Una vista retrospectiva ens mostra de bell nou la Cala Sant Vicenç en nova perspectiva i una mica més vivament il·luminada.

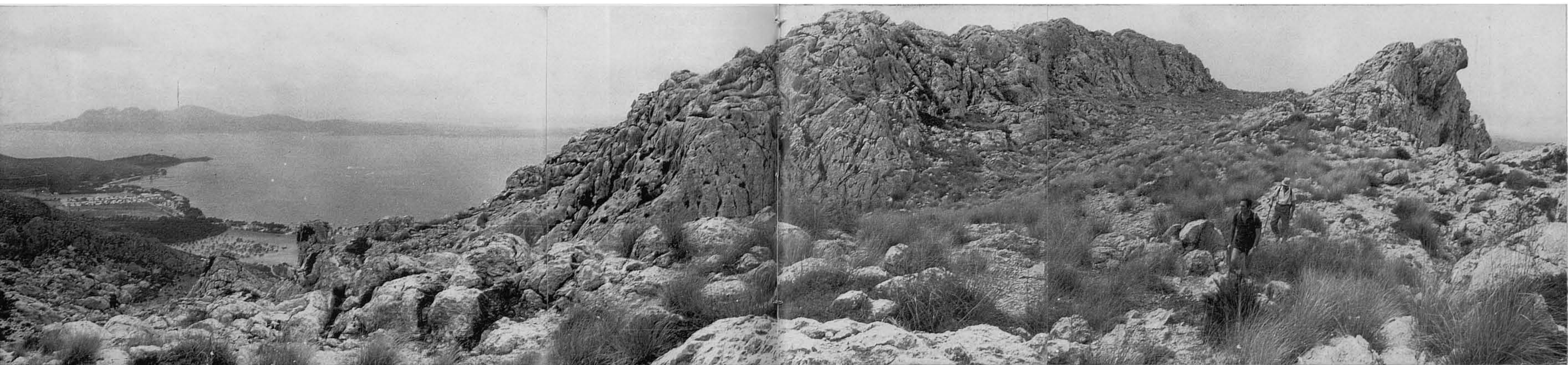
12. Una nova vista cap el front, que fa veure, completa, la Serra d'Albercutx (ací immediata, a la dreta, a l'altra part del canó de Bóquer) amb les seves cingleres capdamunteres, i el seu penyal frontal cimaller, anomenat El Morral. A l'extrema dreta qualcunes edificacions del Port de Pollença i un bocinet de la seva badia. Al fons llunyà, altures de El Pal i El Fumat a la península de Formentor, i l'entrant marítim i faralló de El Colomer.

13-14. No hem avançat encara massa en la nostra marxa, puix que ací, en realitat, no més hem fet que donar la volta al cap frontaler de la serra, guaitant al caire dels precipicis immediats al fons de la Cala Sant Vicenç. Com es veu, per aquesta part, els cims de la serra són fàcils de transitar. A la fot. de ací baix es veu amb més amplitud la badia de Pollença, tancada

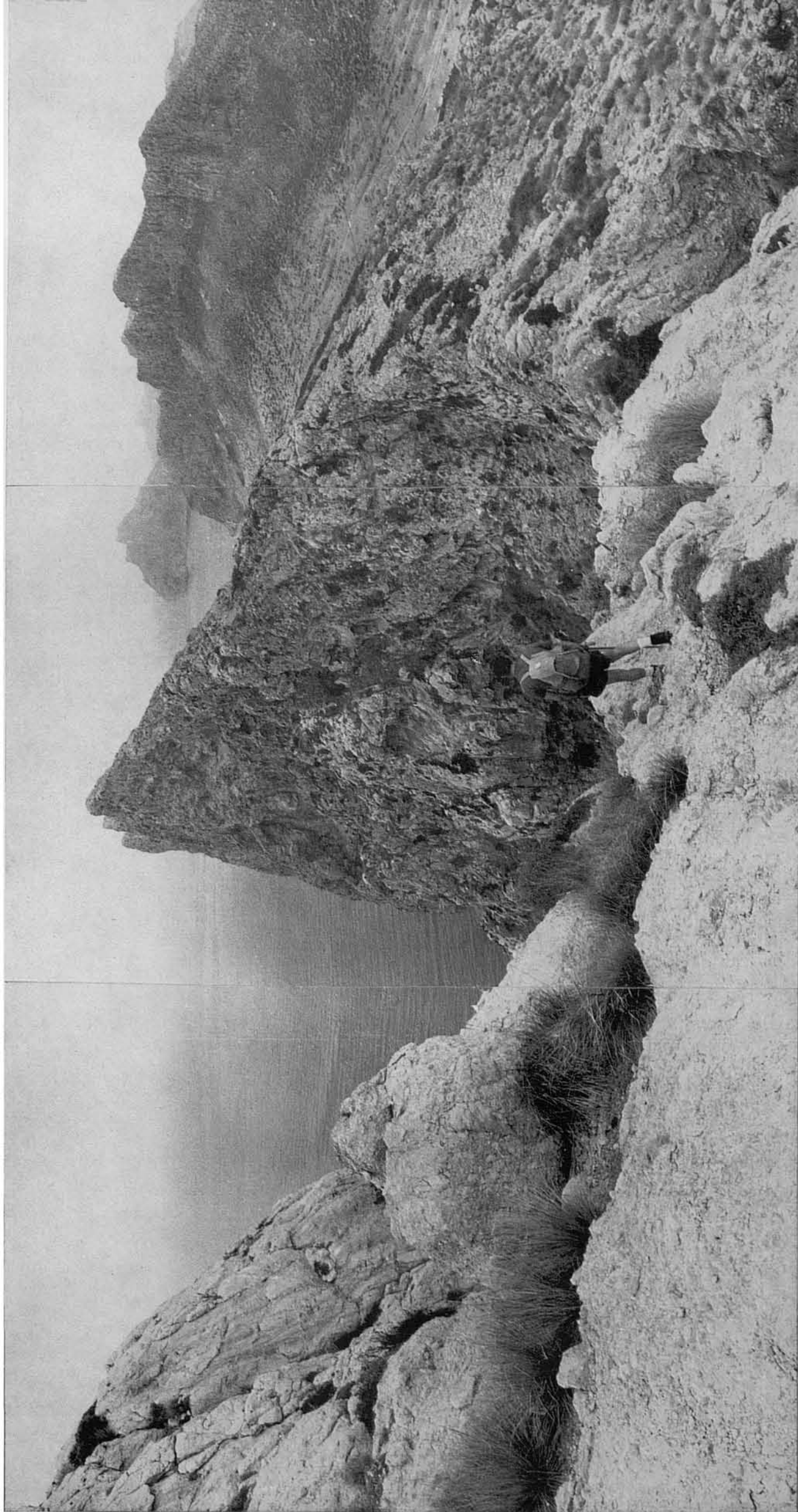
al front —costat de la dreta— per la llengua de la península d'Alcudia, en la que es veu sobresortir el Puig de Sa Talaia de la Victòria i rematar-se mitjançant el Cap des Pinar. Ací a baix, a l'esquerra, cases del Port de Pollença, instal·lacions de la base d'hidros i l'afuat entrant de La Fortalesa.

15. La corcada Serra del Cavall Bernat no ne té solament un "forat", sinó dos. El que a qui es veu, molt més gros que l'altre, encara que no tan "famos", està més proxim al cap de la serra, i potser l'hi poden arribar des de la Cala Sant Vicenç. Es troba al pas poc abans d'iniciar-se la part més afilada de la cresteria,...

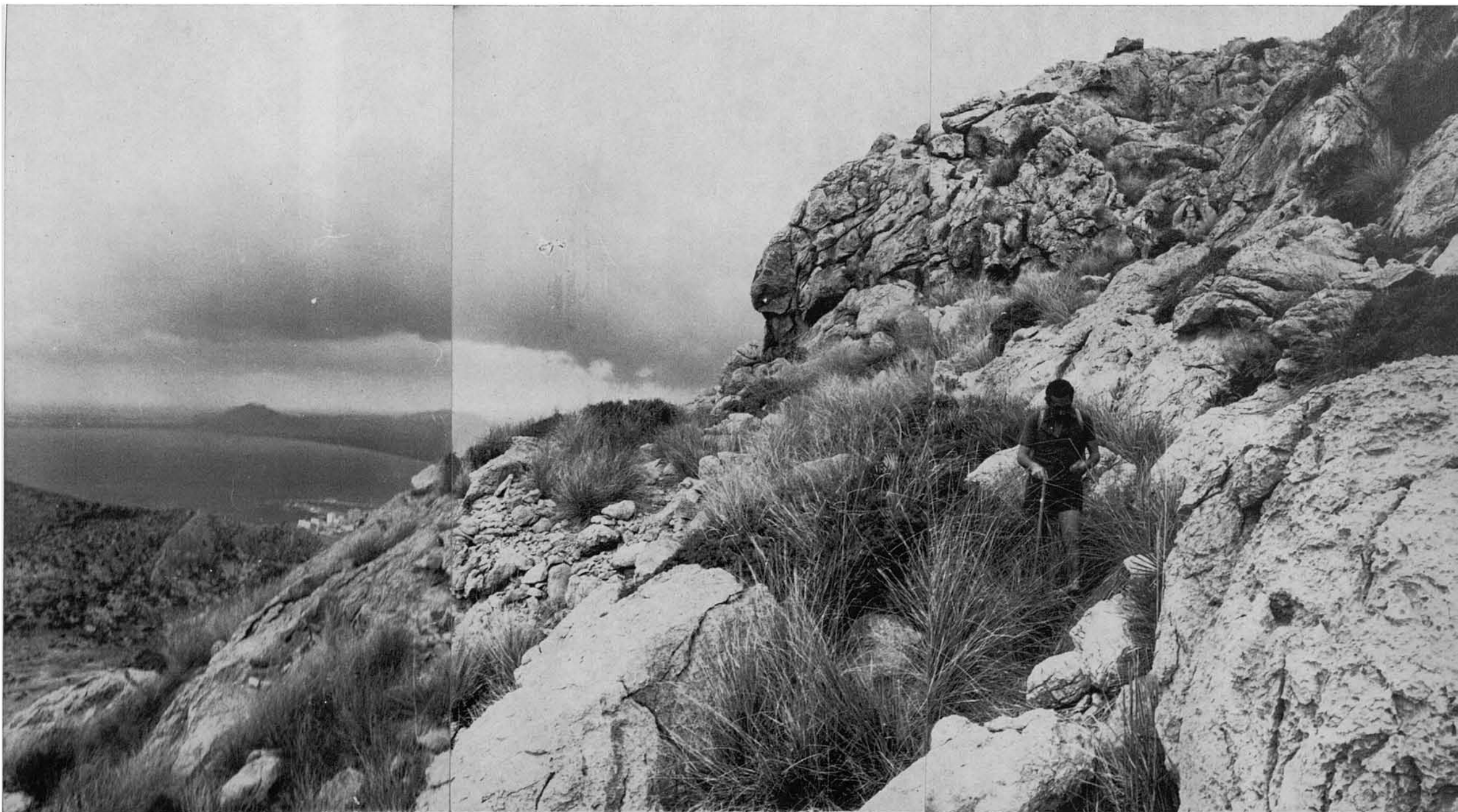
16-17. ...que, a partir d'aquest punt, comença a fer-se de cada vegada més esgarrifadora.

18. No és possible de vegades caminar pel tall de la dentada cresteria. Ací hem hagut d'abandonar-lo per a seguir, per on millor es pugui, pel vessant de Bóquer. Aquesta vista és retrospectiva, i a baix es veuen edificacions hoteleres del Port de Pollença i un bon bocí de la seva badia.

Per aquesta part el coster es deixa caure cap a Bóquer igualment precipitat; i, encara que sense esbaldrecs com per la contrària marítima, igualment mitjançant parets inacessibles.

19. Nova vista cap endavant, igualment sense poder transitar pel crestam. En aquesta es veuen allà baix la Cala Bóquer i l'allargassada vall en U, al final de la qual s'obri la cala. A la dreta, cingles cimalers —inaccessibles— de la serra d'Albercutx. Ací baix, al fons de la vall, antigues terres de conreu. Pel costat de l'angle final esquerre del rectangle que ocupen aquestes terres s'ha de començar la pujada cap "El Forat", quan no més és aquest l'únic objecte de l'excursió.

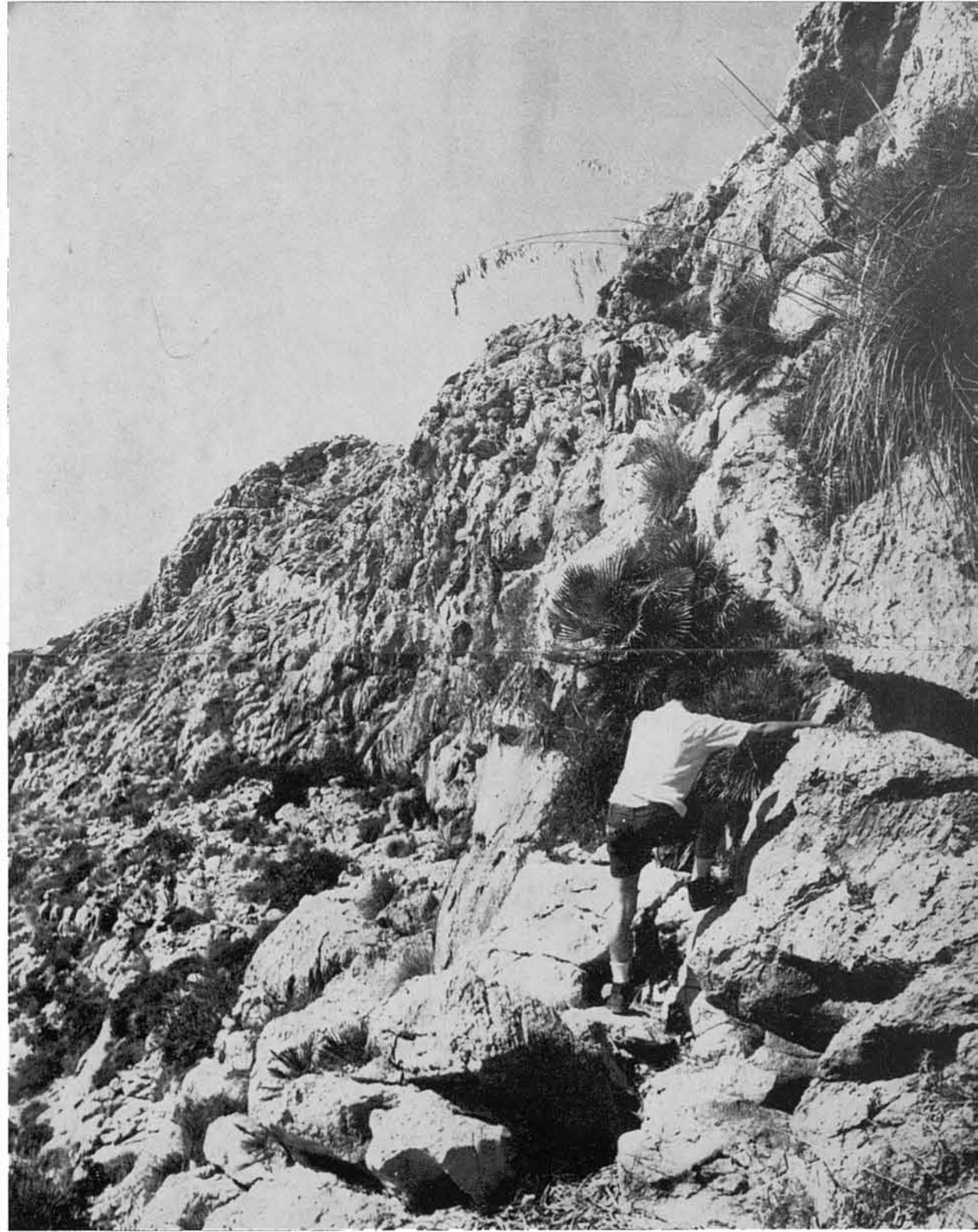
20-21. Aixó és el que fem en aquestes vistes, que són una interpolació. Pertanyen a una altra sortida quan pujarem a "El Forat" des de Bóquer pel tiranyiu (?) que hi mena. Una tempestat de llamps i trons que esclavaven a molt poca distància dels nostres caps, damunt els penyals cimalers, amb esclafits i estrepits còsmics, ens obligà a recerar-nos dins una balma de les que es veuen a sota del cim —molt nombroses en aquell corcat coster—, escena que reproduïx la fotografia. Maldament lesser estiu, haguérem d'encendre una fogatera amb quatre branques que trobarem davant la boca de la cova. I encara que sigui mal de creure, la vista es va prendre des de l'exterior, quan plovia a rompre, fent teulada sobre l'objectiu de la màquina per evitar que es banyàs. És una foto recordatori.

22. Pasada la pluja i tornat a sortir el sol, des de la mateixa balma prenguerem aquesta vista de l'entrant marí de Bóquer. Les aigües de la cala en pocs moments es feren vermelloses per l'aportació massiva de terra pels xaragalls pluvials que tot d'una l'hi arribaren.

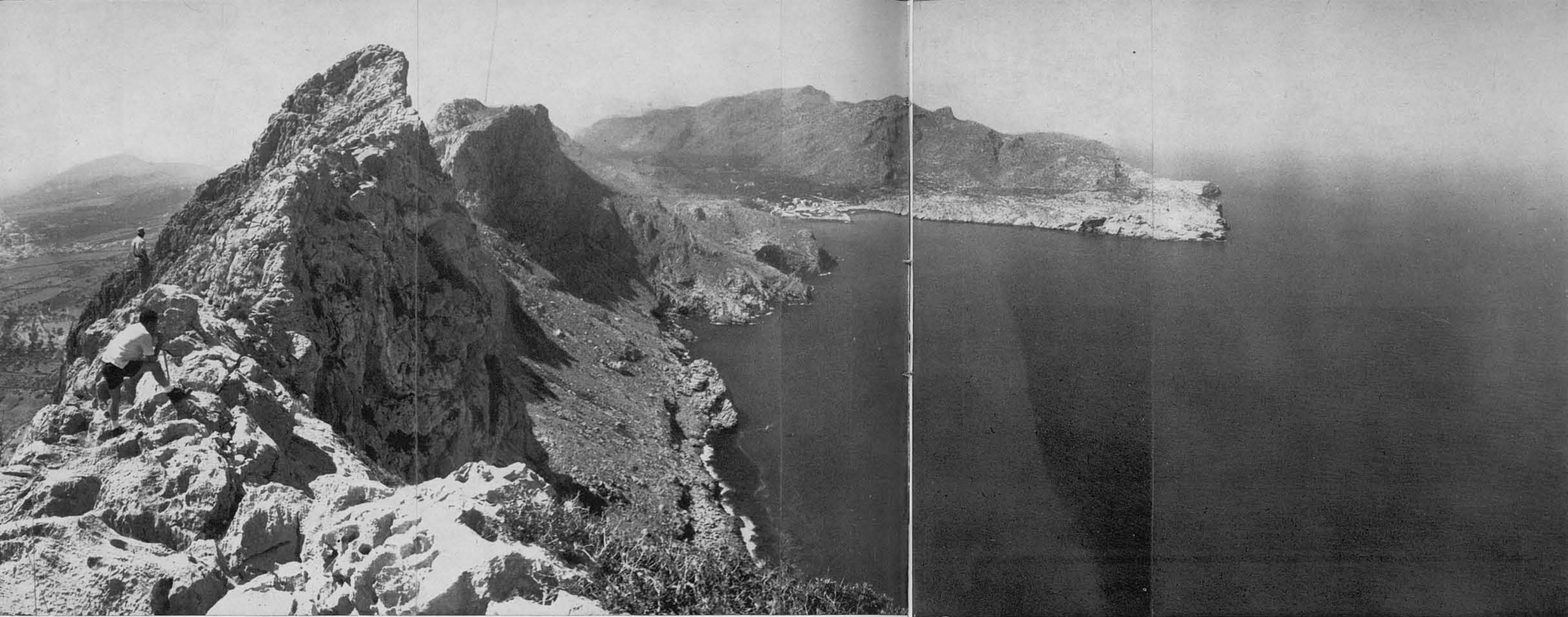
23-24. Aquestes dues vistes mostren aspectes de la zona que hi ha que escalar per arribar a "El Forat", que, de totes maneres, no es pot assolir directament tot venint pel fil de les crestes, estant necessari de fer una petita disgressió, i encara hi ha el perill de passar-lo de llís.

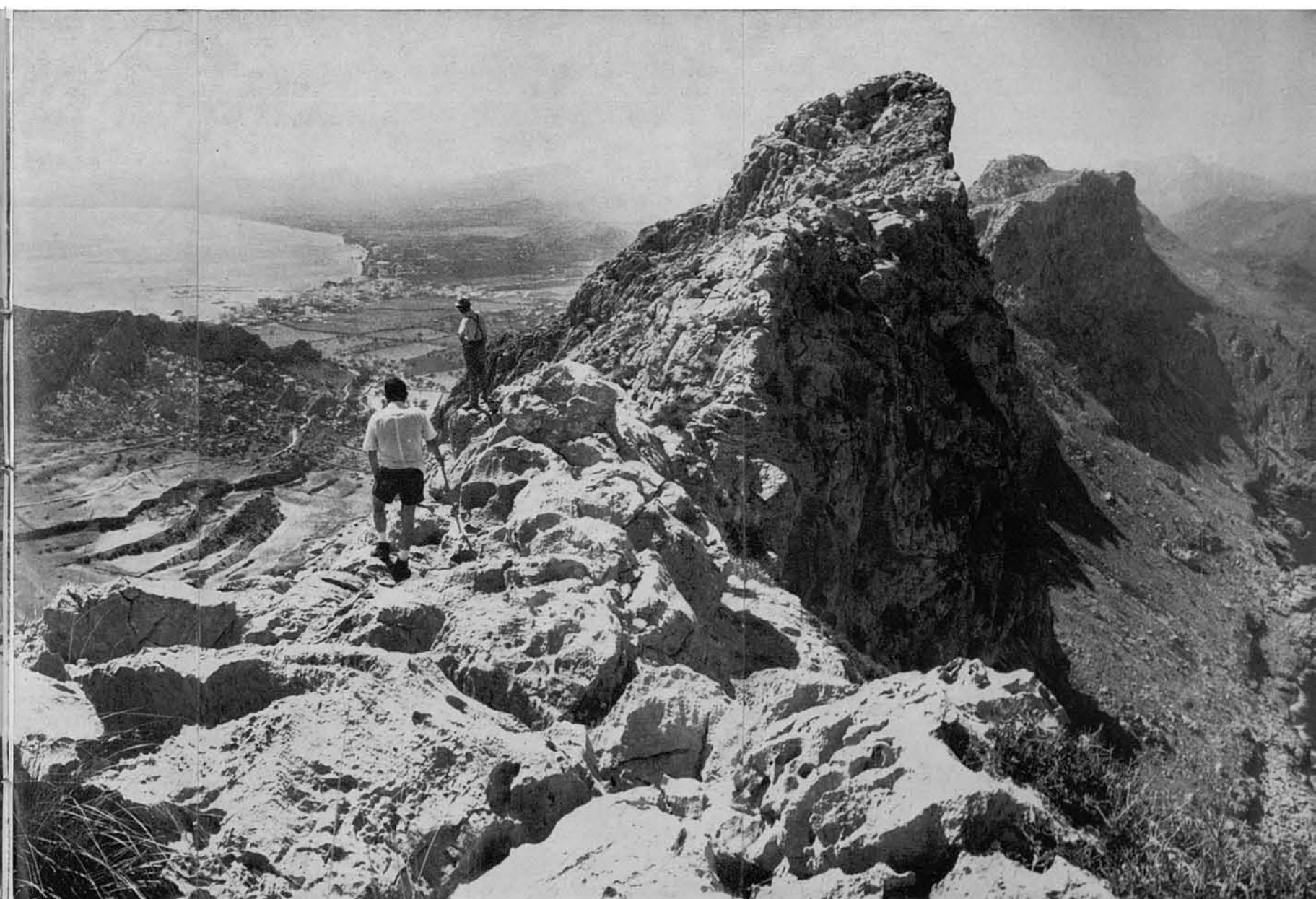

25. Ja hi som arribats al "forat". Es una gran finestra en forma d'ull de pont. El varem travessar per damunt, potser solament per la satisfacció d'haver-ho fet, ja que hi erem. Al qui en tenguí, no li produirà més vèrtig que un altre punt de les cingleres d'aquesta serra.

26-27. Aquí ens trobam a un extrem de la zona damunt el "forat", part aplanada del cim que mostra la fot. n. 20 Encara que allà sembli el contrari, no hi ha davallada cap endavant, sinó pel mateix camí de la pujada, estant necessari de salvar —tant a la pujada com a la davallada— un petit pas relliscadís, on hi ha un bocí d'obra artificial, al present esbuca i brut, i a penes utilitzable. De totes maneres, la dificultat del pas no té major importància.

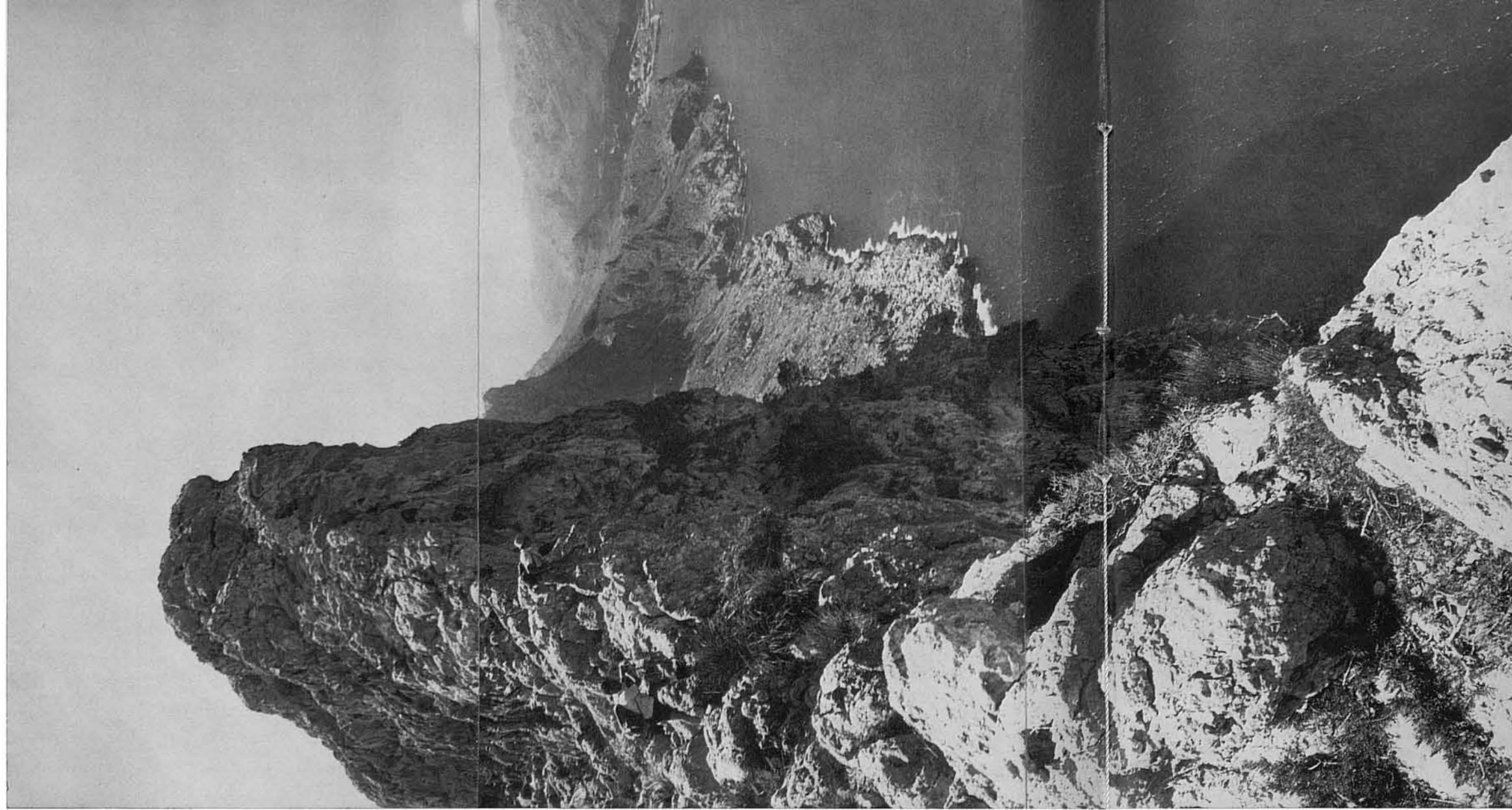
28-29. Ja passat tot allò, i tornant a recuperar el tall de les crestes, aquestes vistes retrospectives, que es coplementen —i podrien fer-se coincidir, posant una damunt l'altra— mostren la més esplèndida panoràmica que es pugui imaginar, ja que abasten al complet i simultàniament els sector de la Cala Sant Vicenç i Port de Pollença amb tota la seva "adjuncta".

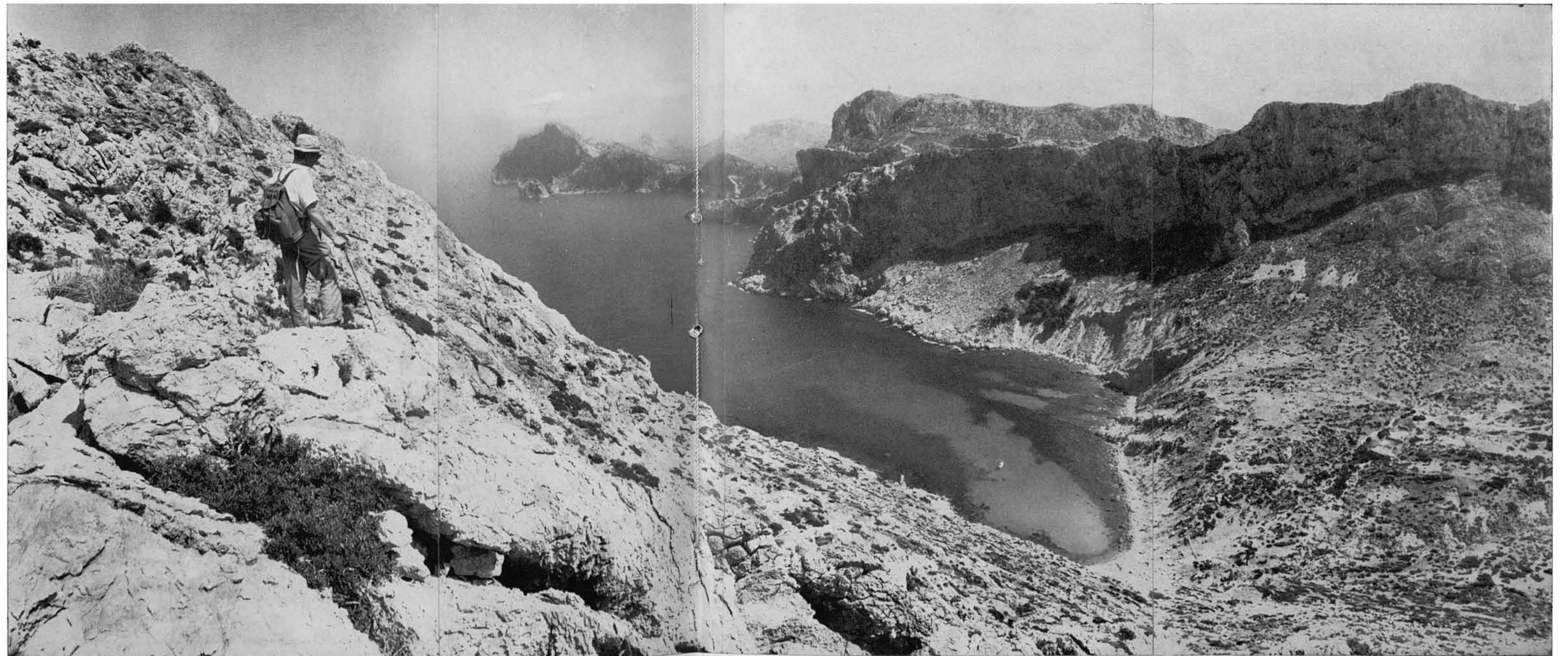
30-31. Una vegada més ens és donat avançar pel tall de les crestes, i en cap ocasió millor empleades aquestes paraules que ací.

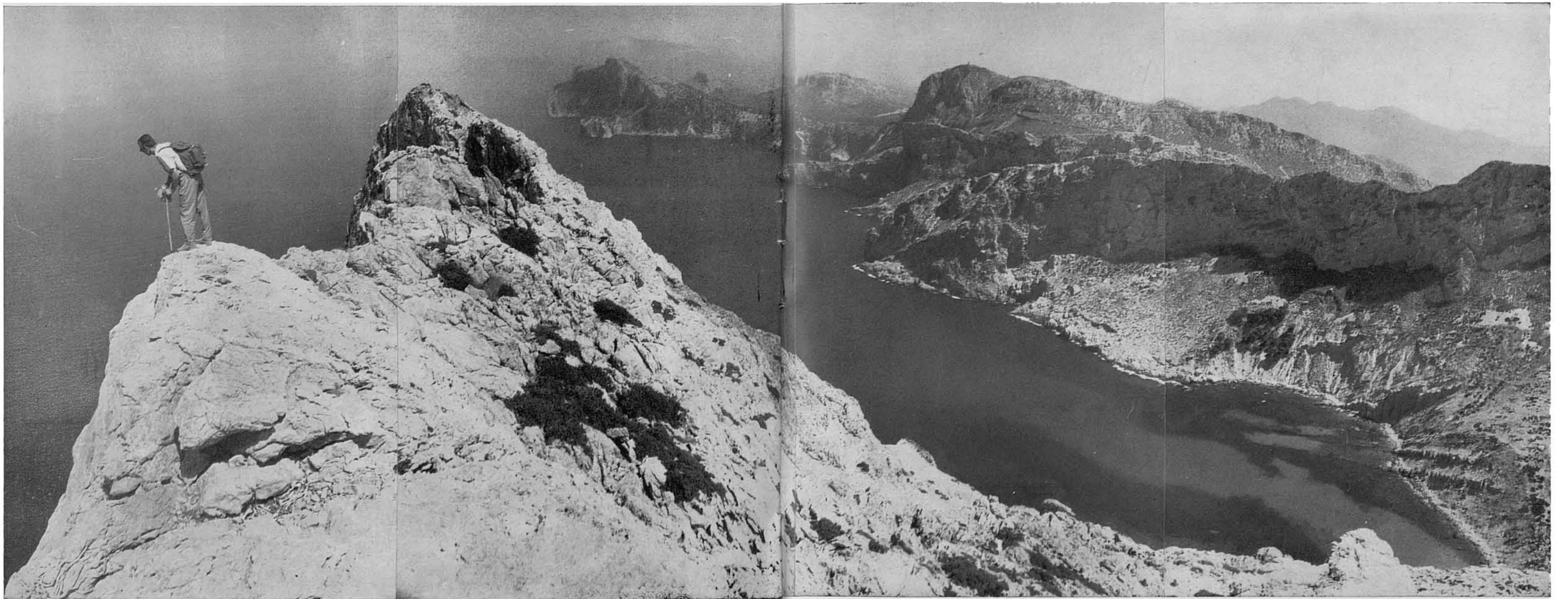
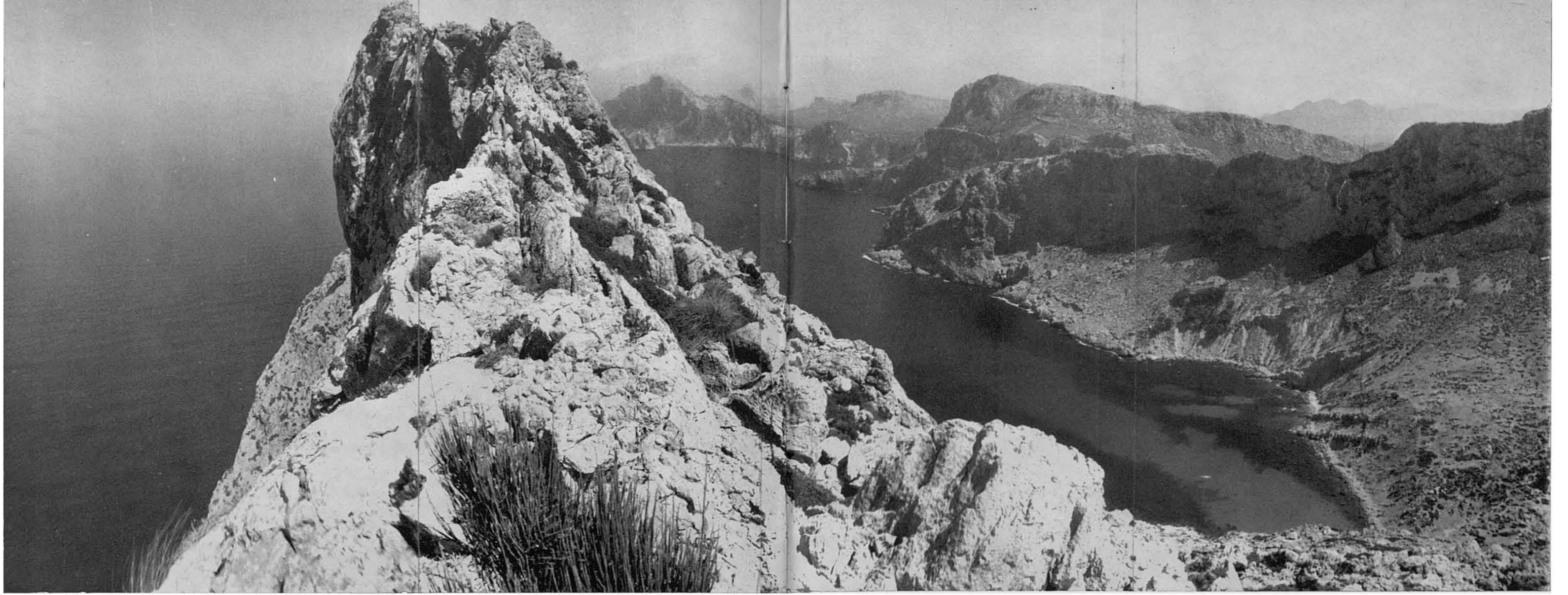
33. ...i aquesta altra, al sentit de la marxa, tot l'entrant de Cala Bóquer entre les puntes extremes de les serres del Cavall Bernat i d'Albercutx. A la dreta, segon terme, la raconada del Llamp i Punta Nau, amb el promontori del Mirador del Coll de la Creueta a la carretera de Formentor (vegi's Rutes nn. 42-43 dedicades a aquesta península). Més al fons, la cúspide de la Talaia d'Albercutx. Abaix, front esquerra, a la vorera de la mar, El Colomer i El Pal fins la punta del Cap de Catalunya. Darrere, El Fumat i La Blanca.

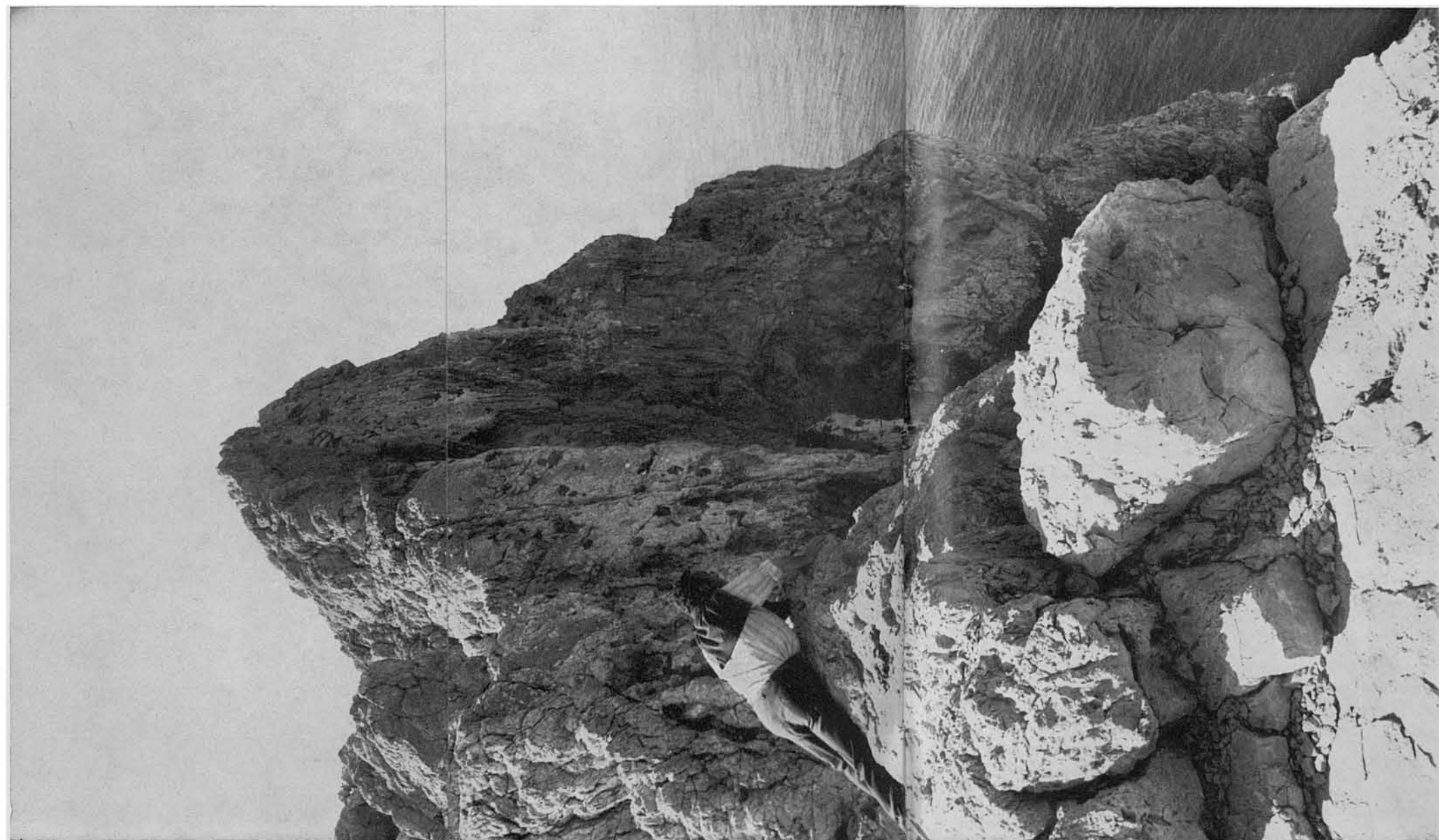
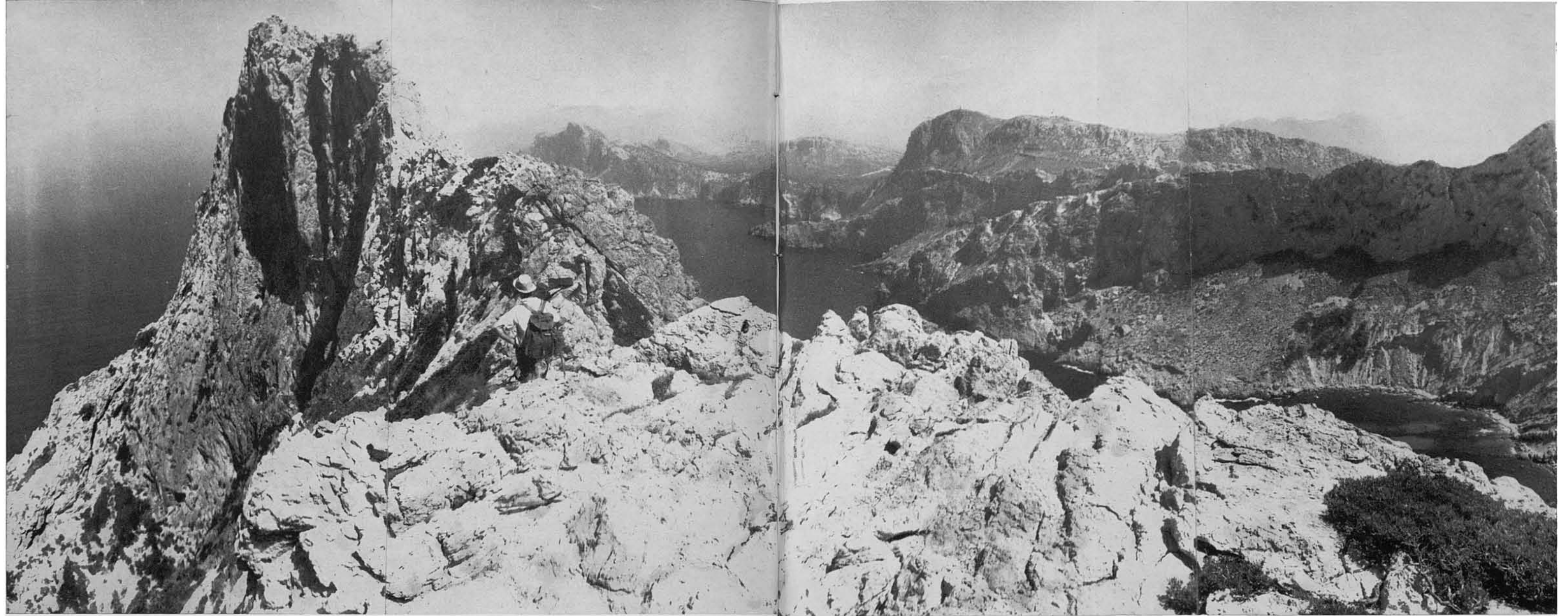
32. Aquesta vista retrospectiva vers la Cala Sant Vicenç des de l'altra part del penyal del "forat", mostra un paorós cingle vertical d'uns centenars de metres d'alçada...

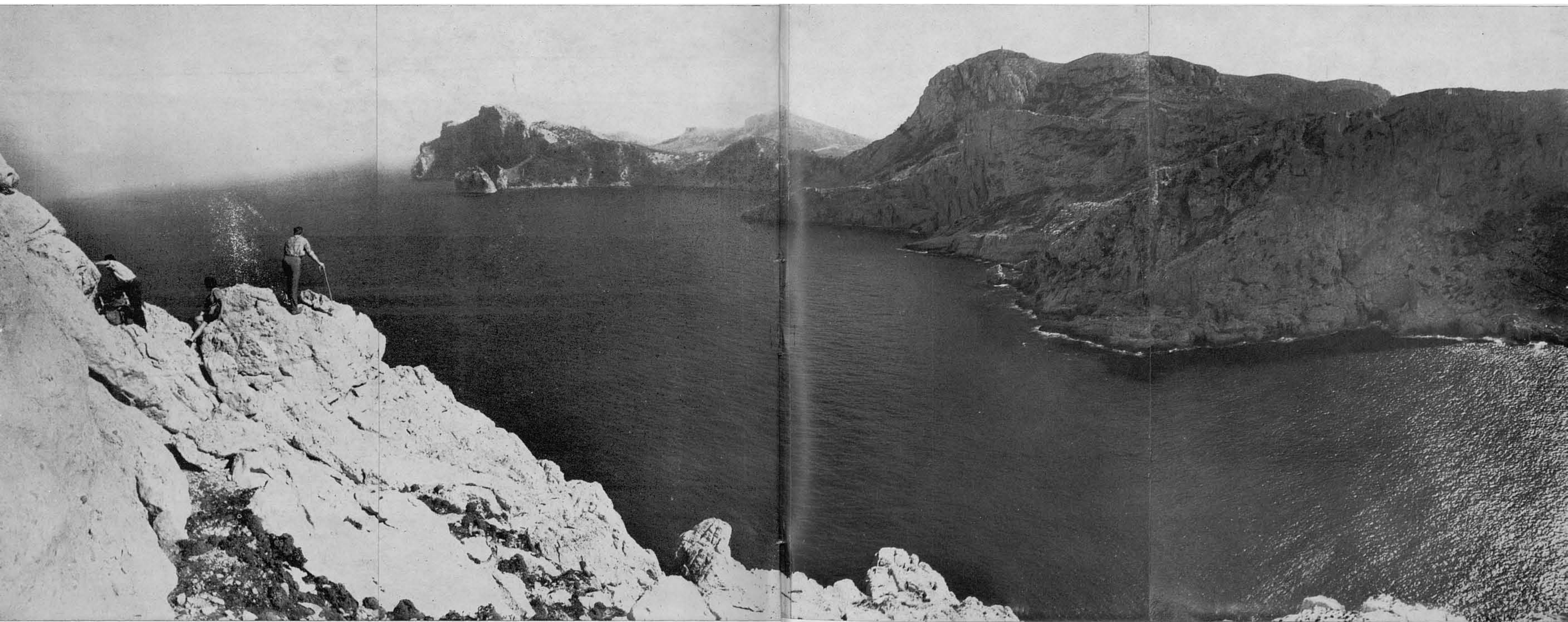
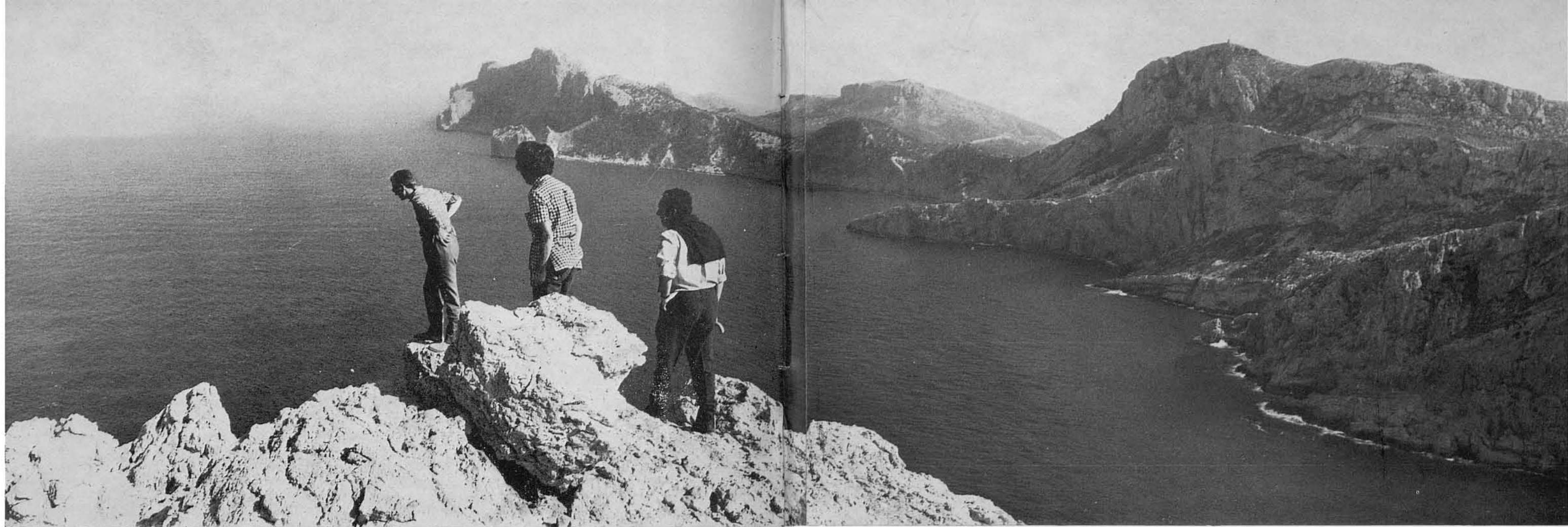

34. Seguint cap a la punta extrema del Morro de Bóquer, per a recuperar les crestes, hi ha que rampar, de vegades per l'aspre i co: cat rocam...

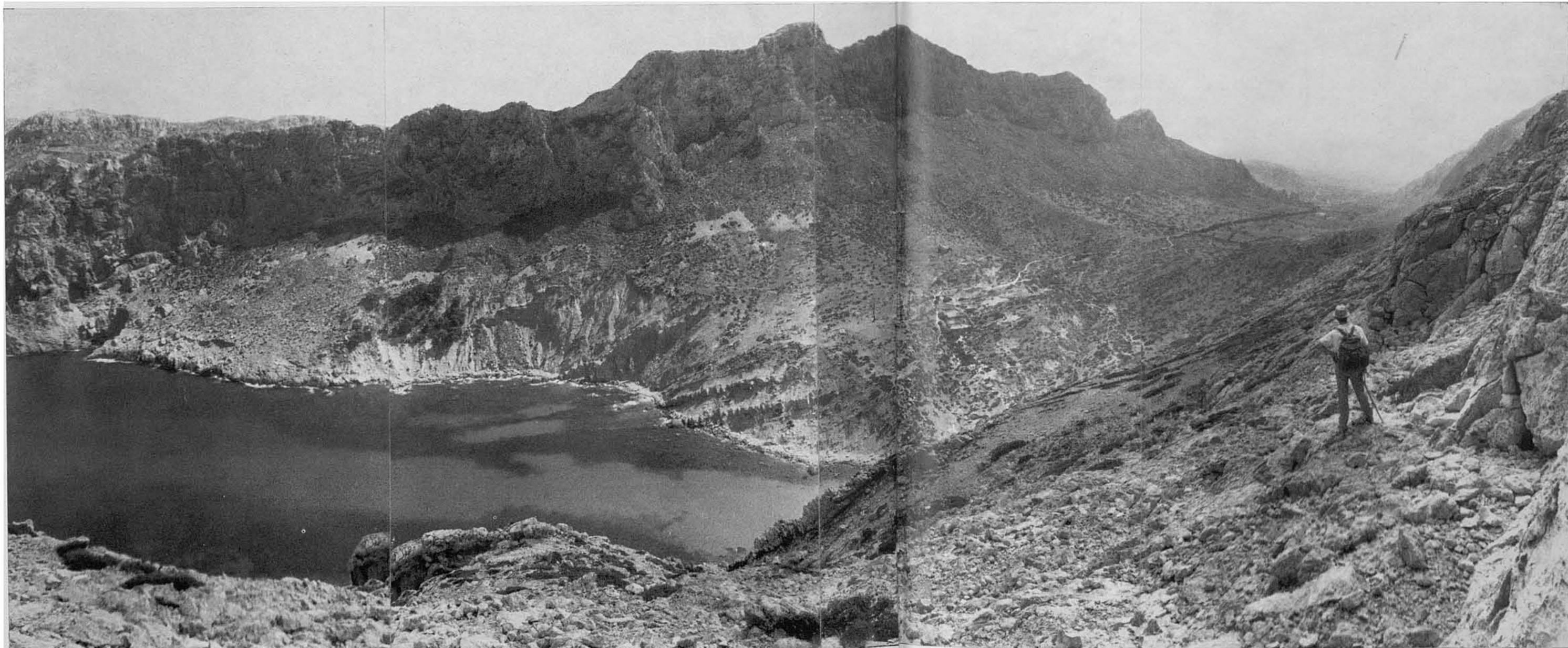

36-41. (*Pàgines anteriors, presents i següents*). Noves perspectives del tall de crestes de la Serra del Cavall Bernat en la marxa cap a l'extrem del Morro de Bóquer, a les paoroses timbes finals del qual, en diversos punts i orientacions, ens mostra guaitant —amb molt de prudència i recel, naturalment, ¡Pep, no t'acosis massa!— les fots. següents nn. 40-41.

42-43. Ja arribats al final, la davallada la fem transversalment, perdent a poc a poc altura, cap a la Cala Bóquer, a la qual no s'hi pot arribar directament, sinó retrocedint una

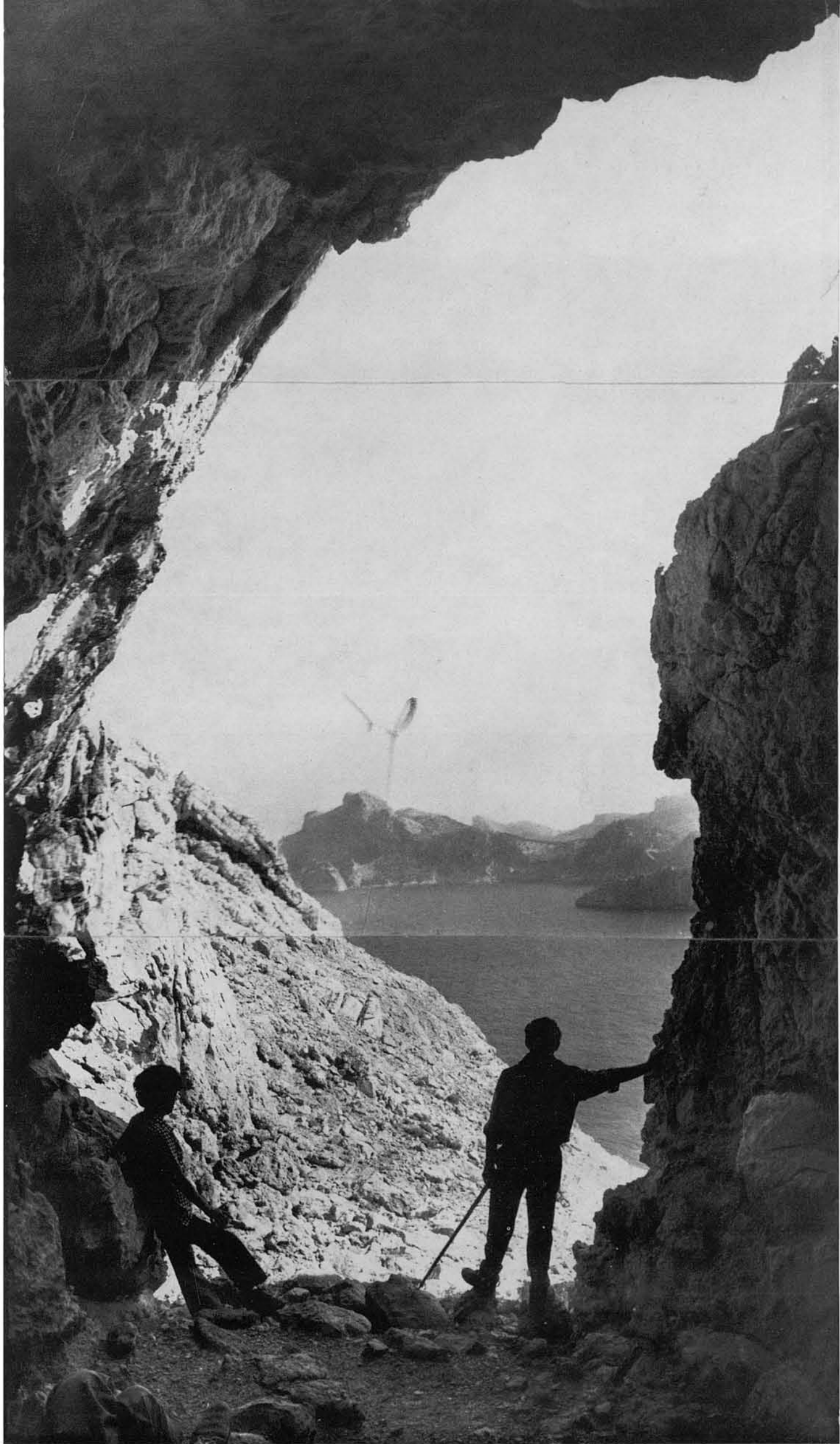

mica per darrera el seu cul de sac. Ací, a l'enfront, gairebé en vista completa, el cretam cimaler i vessants nord-occidentals de la Serra d'Albercutx.

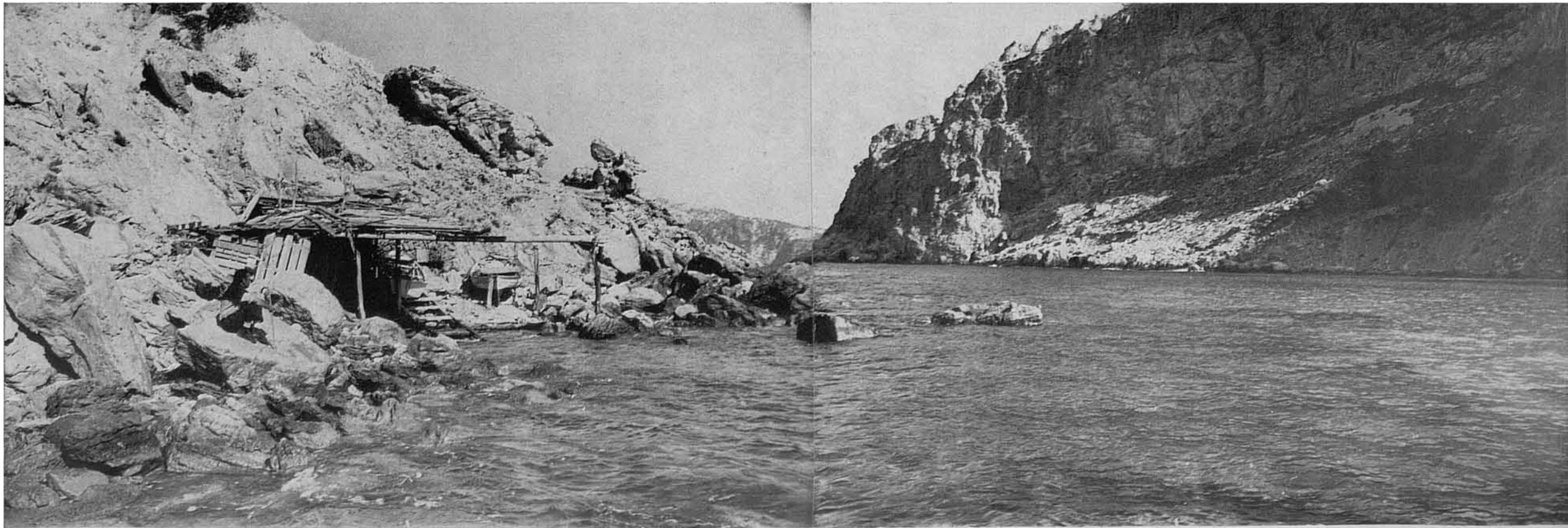
44. Com ja es va dir, no hi ha sendera ni tirany ni res paretut a la Serra del Cavall Bernat. No obstant, la seva part extrema, encara que molt esquarpa i corcada i eritzada com tota la resta, és fàcilment transitable, cercant, naturalment, els punts de més bon caminar.

45. Es troben balmes i covals, com aquest, no massa fonsos, que, a més de permetre una fresca aturada i descans en l'implacable solellada d'aquells desesparats i durs costers, n'ofereixen nous enquadraments i perspectives.

46-47. Nova vista de la Serra d'Albercutx i Cala Bóquer, des de ja molt avall en la davallada. Al coster d'enfront, enmig i un poc a la dreta, es veuen les parets de dues tanques. Empareden un antic hortet que es regava amb el rajolí de la Font de la Cala (fots. 50-51), pel costat del qual es veu davallar el tirany que continua el camí desde les cases de Bóquer.

48-49. Arribam, finalment, a la platja de la cala, en la qual cada vegada ens varem permetre el luxe d'un bany excepcional, de sobra merescut: una cala d'aigües profundes i transparents —sense mica de detritus humans ni superficials irrisacions d'olis bronzejadors— per a nosaltres sols, un luxe cada vegada més difícil d'aconseguir a Mallorca.

La Cala Bóquer, molt atupada a l'hivern per fortes onades i borrasques —a l'igual que totes les abocades al Septemtrió en aquesta part— es troba desguarnida i virginal en el seu estat d'evolució geològica normal, sense que l'acció humana hagi intervingut més que amb la construcció dins ella d'una basta porxada (amb els materials mateixos trets per la mar) per a servir de varador, aprofitant un racó de l'esllavissat coster. Igualment que, com ja tenim dit, totes les cales d'aquesta part enfrontades al Nord: Cala Figuera, Cala del Llamp, Cala Estremer, Cala Castell... La Cala Sant Vicenç és una excepció, gràcies a l'avançat Morro de Bóquer, encara que tampoc s'en va totalment de buit.

50-51. Son aquestes dues vistes del fontinyol anomenat Font de la Cala (Vegi's la seva situació en la fot. n. 46, al costat de les parets de l'hortet tancat), que es troba al costat del caminó que davalla a la cala. Una la fa veure completa; l'altra, el detall del seu rollet i el safareig que el replega.

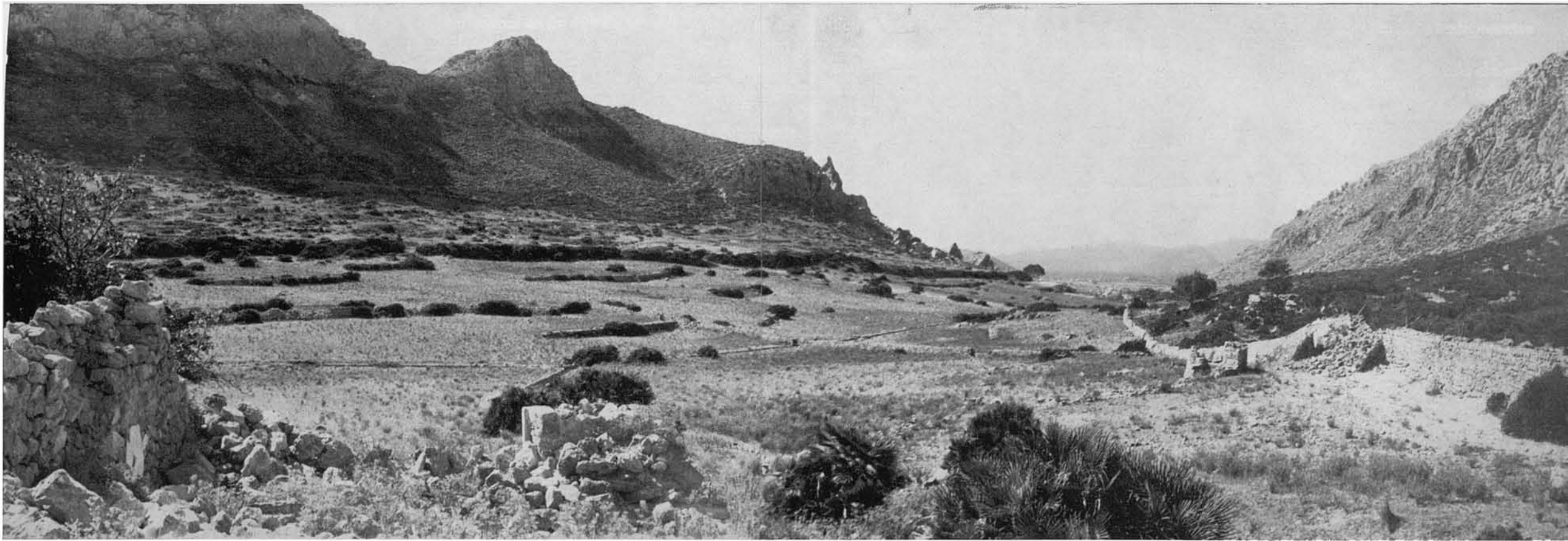

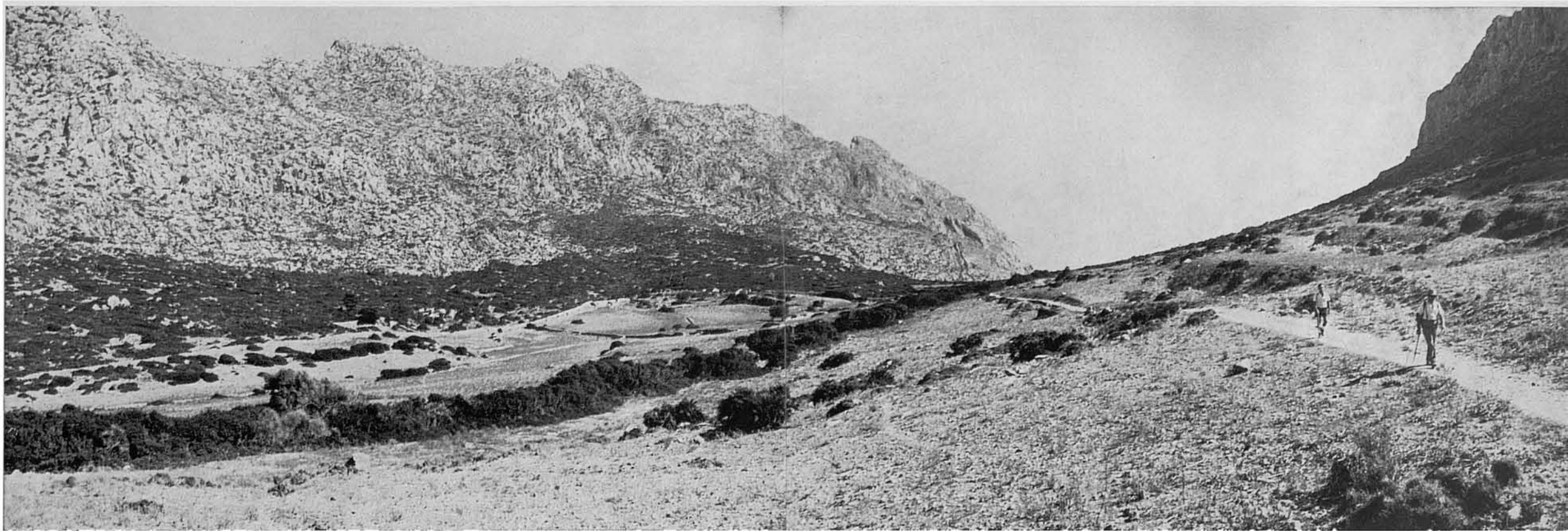

52. De tornada, abans de perdre la vista de la Cala Bóquer, prenim aquesta panoràmica retrospectiva. A l'esquerra, el Morro de Bóquer a la punta extrema de la Serra del Cavall Bernat; a la dreta, la Punta dels Cingles, a l'extrem de la Serra d'Albercutx. Al fons, el faralló de El Colomer i la cúspide de El Pal.

53. Vista de l'allargassada vall en U de Bóquer en direcció a les cases de la possessió, aproximadament en la seva meitat, des del costat de les ruïnes d'una casa de conreu, al punt on comença el tiranyiu (?) que puja cap El Forat. A l'esquerra, crestes de la Serra d'Albercutx; a la dreta, costers de la Serra del Cavall Bernat, al fons, difuminada, la vall de Bóquer y muntanyes allunyades. Ací prop, terres de conreu que ja no es conren. ¿Per qué, si les ha d'arrasar i cremar segurament La Salada?

54. Boca de la mina i obra d'acondicionament de la font que es troba al costat del camí, gairebe a la seva meitat, entre les cases i la Cala Bóquer. Está tancada amb reixa de ferro.

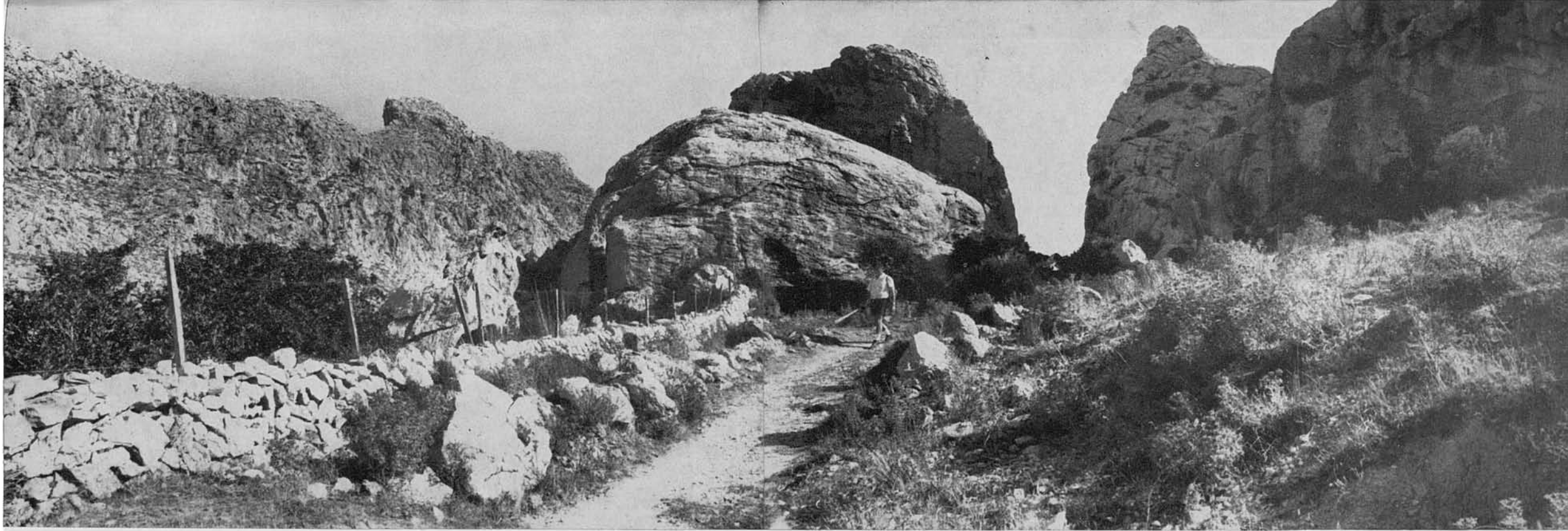
55-58. Son aquestes unes vistes, en el sentit de la marxa i retrospectives, del camí de tornada cap a les cases de Bóquer per la vall de la cala.

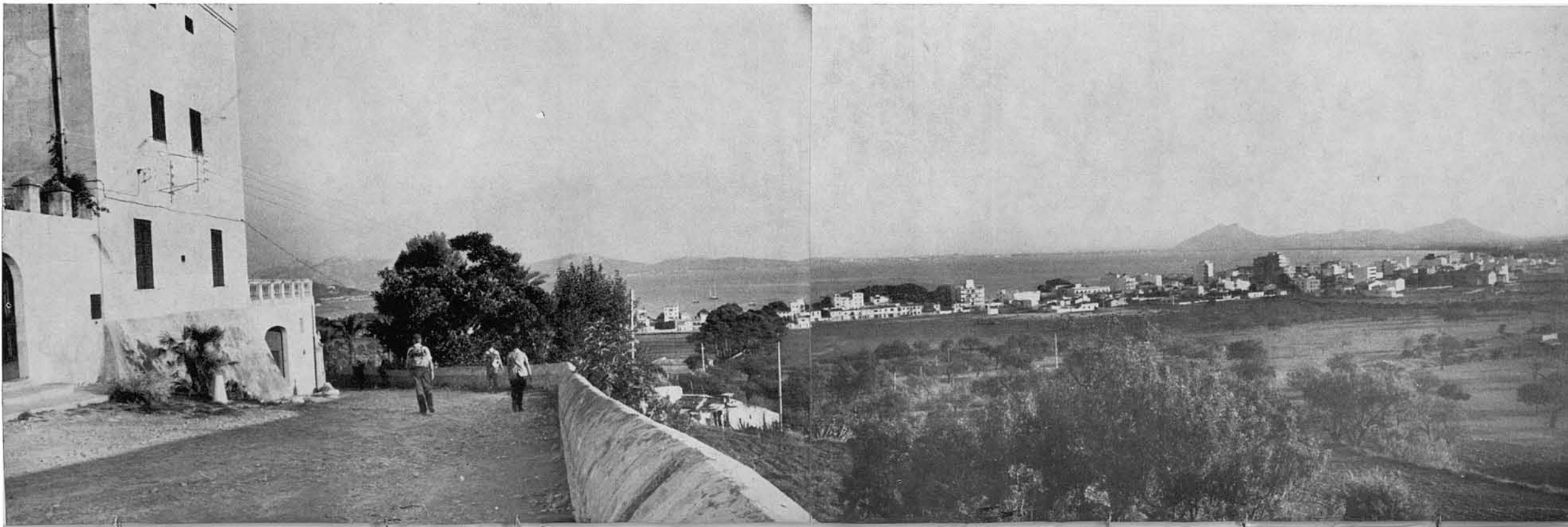

59-61. El camí travessa, finalment, per entremig d'uns espectaculars penyals que rodolaren coster avall des d'els cingles cimalers de la Serra d'Albercutx, quí sap en quin moment de la història geològica d'aquest sector, i arriba a les cases de la possessió...

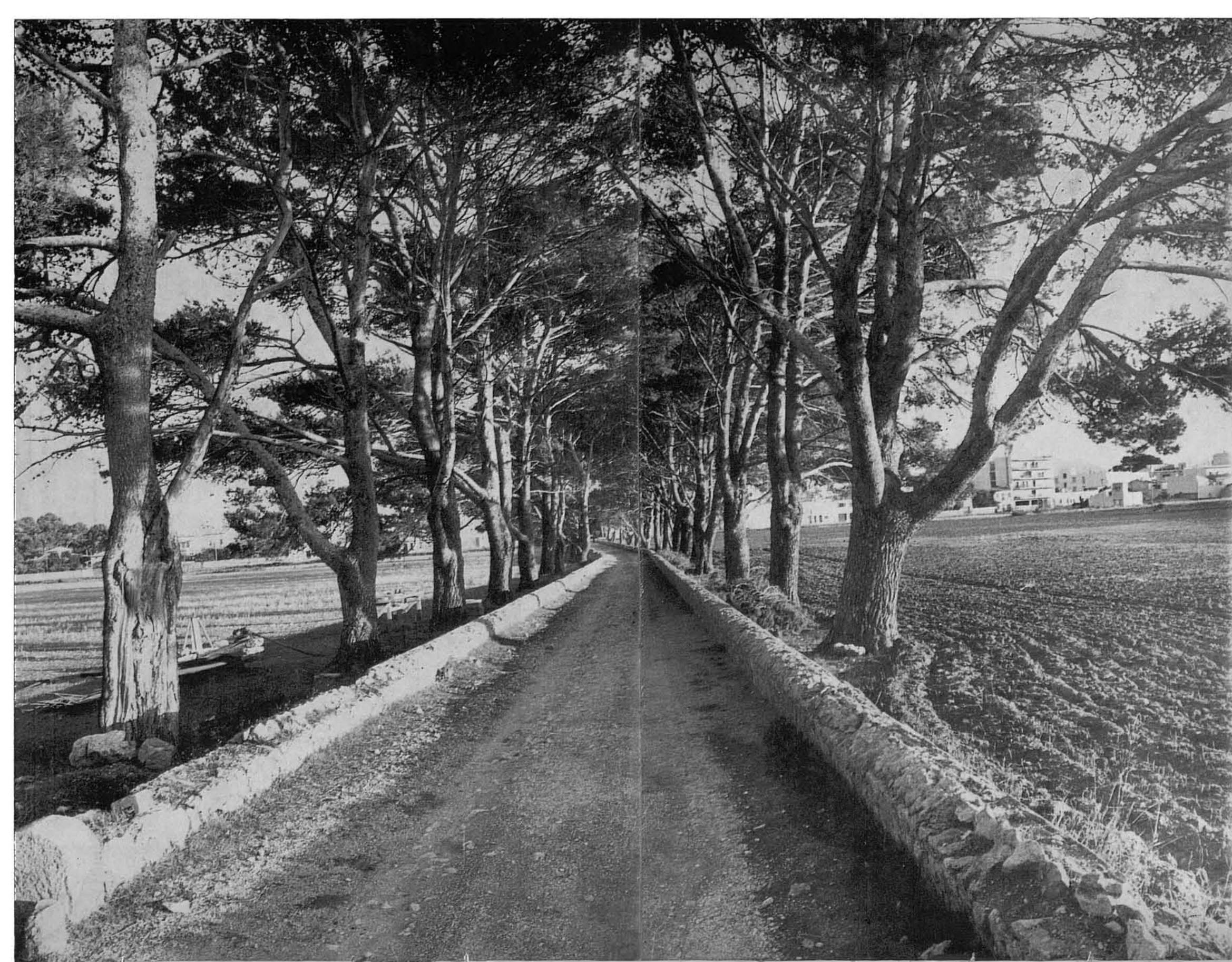
62-63. ...que conserven ja poca cosa de la seva antiga arquitectura, encara que sí reproduïda la torre de defensa i murs emmerletats, que fan recordar la seva antiguitat i característiques. Des de davant elles es veu augmentar, un any darrera l'altre, i eixamplar-se amb modernes edificacions i instal·lacions hoteleres per la vall de l'antiga Boschoris, impulsat per l'actual explosió turística, el no fa molt humil poblat de pescadors del Port de Pollença.

64-65. Davallam cap a ell pel camí particular de la possessió,...

66. ... que surt, finalment, a la carretera de Formentor, travessant les seves terres baixes i cobricelat per dues fileres de pins.

Aquestes foren les terres de Bóchoris, abandonades ara fa quasi dosmil anys, potser per mor de La Salada, produïda aleshores -com ara mateix- pel multimil·lenari batre de la blava mar llatina contra els penyals de Punta Troneta.

aconseguit tanta celebritat, no han pogut resistir la temptació del suggestiu panorama. I han aixecat el seus cavallets i estès les seves teles davant la grandiositat d'aquelles paoroses cingleres, que dominen la suggestiva de cala i es miren rompudes en el mirall sempre blau d'unes aigües, a tothora netes i pregones, i no poques vegades, així mateix, inquietes i perilloses. Tal, per no citar uns altres, Joaquín Sorolla, Santiago Rusinyol, Anglada Camarasa...

En el que pot ser no hagin caigut molts és en que la denominació de *Cavall Bernat* no és més que un escrupulós i innocent eufemisme del seu homoiòfon i vertader nom de *Carall Bernat*, significació aquesta que no cal aclarar als coneixedors del mallorquí. I aixó referint-se segurament a l'apèndix balanoide que sobresurt molt destacat entre totes les puntes, i encara una mica curvat sobre l'abisme de la mar, cap al final de la dentada cresteria.

Suggestionada ara la seva imaginació per l'habitual nom d'aquesta serra, —ja molt divulgada amb la mateixa cala en nombroses vistes i postals dins la tumultuosa torrentada turística—, la gent es creu veure o endevinar cap a la part extrema de les cingleres, coincidint amb el Morro de Bóquer en vista des de la Cala Sant Vicenç, qualche cosa així com una gropa de cavall, i fins i tot una sella. I no posam en dubte que, si s'afegeixen unes gotes més d'imaginació —tot es qüestió personal— es trobaria igualment per qualche part el cap, les orelles i, potser, el cavaller.

L'adjectiu "*bernat*" (que en aquesta accepció mallorquina-popular vol dir *erecte*, *dret* o *dreçat*) és un terme evidentment misteriós i de difícil rastreig en la seva raó d'esser o etimologia. D'altra banda, el nom de "cavall berrat", sempre referent a un penyal dret i agullonat, no és exclusiu d'un determinat topònim o d'un lloc determinat. Es coneixen un parell a la muntanya de Mallorca, i així mateix existeixen uns altres a Catalunya i València amb la mateixa significació. Ara els muntanyers anomenam aquests accidents —que trobam nombrosos per tot arreu— amb el nom més característic i lògic de "penyal berrat". I aixó de "bernat" per inèrcia i mimetisme ancestre-popular, ja que es tracta d'un adjectiu que no existeix per a uns altres usos, ni el registren tan sols com a tal els diccionaris català-valencià-balears.

N'hi ha qui preten relacionar aquesta paraula amb el nom *Bernat* (nom propi, o monjo cistercenc) pel seu aspecte de dret, erecte i enciriat, com un hieràtic monjo encaputxat; d'altres, amb la paraula *venerat* transformada, cosa que de ser encertada, per causa dels diversos topònims *Cavall Bernat*, que es troben ací i allà, s'hauria de col·legir un ancestral cult fàlic no poc escampat; algú el vol fer derivar, filològicament amb poques probabilitats, de la paraula *ravenat* o *enravenat* (de *rave* = com un rave). Una disquisició més, aquesta, suggerida a posteriori per la forma, que creim no té cap base lògica. ¿Quí sap si fins i tot podria ésser una paraula provinent —en lògica transformació lingüística— de *pernat* (de *pern*)? O si la paraula *bernat* no significa exactament *erecte*, sinó que es refereix a l'estat solitari i independent d'aquestes roques, que efectivament sempre es veuen destacades o aïllades —encara que, per altra banda, sense excepció, dretes i agullonades— ¿no seria un derivat de *vern*, adjectiu que, segons el Diccionari d'Alcover-Moll "només apareix en la locució *sol i vern*: completament tot sol i abandonat dels altres"?

La Serra del Cavall Bernat s'allarga fina i estilitzada —dramàticament nua— en direcció sud-oest/nord-est, com a continuació de la línia orogràfica, encara que independent, de la Serra de la Punta, que s'inicia —aquesta darrera— al pla de Pollença, discorreguent ambdues paral·leles amb les

de la Font-Cornavaques- Sant Vicenç i la d'Albercutx, que la flanquegen per l'esquerra i la dreta amb l'interposició de les allargassades valls en U de Sant Vicenç i Bóquer respectivament. Totes aquestes línies orogràfiques, així també com ses veïnades Serra del Castell i les que voregen la península de Formentor, s'estiren i orienten paral·leles en la mateixa direcció, com una sèrie de monstruosos cavallons i ondulacions, efecte d'una mateixa acció geològica opressiva.

La Serra del Cavall Bernat per la seva part interior, la que dona a la vall de Bóquer, és, encara que pètria, abrupta i molt difícil —o impossible en molts indrets—, de descensos regulars; en tant que per la part contrària, per la banda de la mar, apareix constituïda per cingleres verticals de moltíssima altària, resultants, per erosió i socavació marítima, de l'esbaldrec dels costers a tot el llarg de la seva meitat quasi exacta fins la mateixa carena de crestes. Qualque cosa així com si amb un ganivet s'hagués fendit a tot el llarg, fenòmen aquest idèntic al que es veu a l'illa Dragonera, esbaldregada en la seva meitat per la part de defora, la batuda per la mar. Per aquesta causa la Serra del Cavall Bernat és completament inaccessible per la banda marítima, o potser solament per qualche punt determinat proper al fons de la cala; en tant que per la seva part interior, la que dona a Bóquer, és practicable per molts indrets, i així mateix, fora d'algunes excepcions, a tot el llarg de la seva cresteria, que és el que anam a fer en aquesta Ruta. La seva part final, la anomenada Morro de Bóquer, s'endinsa dins la mar en forma espectacular, separant les cales de Sant Vicenç i de Bóquer.

La Serra del Cavall Bernat, com a meta deportiva, no ha estat fins ara inclosa en els programes dels excursionistes i muntanyers. Qualcú d'ells, excepcionalment compta en el seu "dossier" amb l'aventura d'haver-hi arribat al "forat", finestra oberta per l'erosió, que es bada a la meitat aproximadament de la corcada cresteria pètria d'aquesta esquerpa serra. Tanmateix, les vistes que s'assoleixen des d'aquelles altures són excepcionals i completament inèdites. Es per aixó que pensàrem que recórrer-les podria ser un excel·lent motiu per a un fascicle de les Rutes, i decidírem transitar-la en tota la seva llargària, de sud-oest a nord-est, sense deixar la mateixa carena de crestes, en tant fos possible (cosa que no sempre es va poder aconseguir) dominant a dreta i esquerra les àmplies panoràmiques que s'assoleixen. I, efectivament, allà anarem un parell de vegades, i no tinguérem sempre la sort de que el temps col·laboràs amb nosaltres per a l'obtenció de les fotografies.

L'abundància de motius ens ha donat un fascicle més gruixat del corrent. I, encara que tantes fotografies dins un trajecte no massa ample i de similars vistes, a la força han de reiterar aspectes similars, no hem volgut omitir cap d'elles, perquè, a més de ser diferents i aportar diverses perspectives, hagueren de ser aconseguïdes amb moltíssim esforç, i no són aquells uns indrets per anar-hi tot sovint.

La nostra ruta surt del caseriu del Port de Pollença, i, des de Bóquer Petit, escala el cap de la serra, transitant-la llavors en tota la seva llargària fins l'extremat del Morro de Bóquer. Després davalla a la cala d'aquest nom, per a retornar pel camí particular de la possessió.

Recórrer, com ací feim, la Serra del Cavall Bernat és empresa, àrdua, feixuga i molt fatigosa, —sobretot a l'estiu, que sembla el temps millor per a fer-ho—, que únicament deuen atacar els que es considerin prou preparats. Tot i aixó, creim que n'hi ha poques excursions entre les que un muntanyer pugui fer a Mallorca que compensin més que aquesta els esforços que exigeix. Les vistes que donam tot seguit ho demostren.

LA VALL DE BÓQUER

Darrera el cul de sac de la badia de Pollença s'eixampla una extensa plana de terres alluvionals, que ja comença a les immediacions de la mateixa ciutat, com a conseqüència de les torrenteres que davallen de les serralades properes, vessant principalment dins les valls d'En Marc, Colonya i Ternelles. Terres baixes i fèrtils, especialment al sector de L'Horta, que en alguns punts a la vorera de la mar se tornen pantanoses. A l'extrem nord d'aquest cul de sac, vorejant la costa, es troba el caseriu del Port de Pollença, avui famosa residència estiuenca, i en altre temps solar de la prerromana Bócchoris.

La vall de Bóquer, que ocupa tota aquesta part fins el peu mateix de les serres d'Albercutx i del Cavall Bernat, pren el seu nom de l'actual possessió de Bóquer, a la qual pertany; i el d'aquesta, així mateix, retocat pel temps, evoca i transmet el de l'antiga Bócchoris.

Aquesta ciutat, de la qual a penes es coneix alguna cosa més que el nom, gràcies a dues plaques de bronze amb inscripcions, trobades allà mateix baix terra, fou una població indígena, prerromana, pertanyent a la cultura talaiòtica de l'illa. Plini la menciona a la seva Història Natural com a federada de Roma, encara que ja no existent en la seva època. Els bronzes amb el nom de Bócchoris, trobats a l'actual Bóquer, permeten la seva ubicació segura en aquesta vall costera. Naturalment, Bócchoris fou anterior a Pollentia i a Palma; va tenir el seu esplendor abans de la venguda del romans a l'illa, i la seva decadència, potser a causa de l'auge aconseguit per la veïnada Pollentia, fundada l'any 123 a. C. pel cònsol Cecili Metel, començà amb la romanització, consumant-se el seu abandonament i ruïna dins els primers anys del segle primer de la nostra Era.

Avui encara es poden veure com a relíquies d'aquest poblat talaiòtic les ruïnes d'una nombrosa quantitat d'edificis (¿habitacles? ¿sepultures?) de construcció ciclòpica-talaiòtica, que s'escalonen en el coster sud del turó principal de la Serra del Cavall Bernat, a la zona immediata a Bóquer Petit.

LA PUNTA DE LA SALADA

La Serra del Cavall Bernat s'endinsa dins la mar mitjançant el Morro de Bóquer; i aquest talla les aigües, com si fos la proa d'una nau, mitjançant l'afuada Punta de la Salada. Del perjudici que aquesta punta produïa —i produeix— a l'agricultura i de la seva voladura ja tingerem ocasió d'ocupar-nos-en en una Ruta anterior, exactament en la n. 42. Posteriorment, en passar per Bóquer quan realitzavem la present, el senyor de la possessió, En Francesc Capllonch Miteau, ens va notificar que la dita voladura no havia estat realitzada sinó en part, i que la cosa havia quedada pitjor que abans; puix que l'operació, que havia de tenir tres etapes per a la solució definitiva, no havia estat realitzada sinó en la primera —amb gran assistència de públic, així sí, perquè la cosa la publicà la premsa— però no en les altres dues. I resultà d'aquesta primera voladura la formació d'una suau rampa a nivell de la mar, per on les ones pugen amb major facilitat per a anar a esclatar amb més força contra el morro rocós, produint molta més salada que abans.

Nombre extraordinari

Preu:
150 pts.
Subscriptors, primer llançament:
130 pts.

Depòsit Legal P. M. 1021 - 1972.
Es propietat de l'autor.
Prohibida la reproducció.
© Jesús García Pastor.

En adonar-nos-en de que la nostra informació havia estat inexacta i que no era cert sinó a mitges el que diguerem en aquell fascicle 42 de les Rutes, varem prometre al Sr. Capllonch que donariem la corresponent aclaració, en haver-hi ocasió; però que pareixia avinent que ens dirigís una lletra amb aquelles mateixes raons, per mor de tenir un punt de suport per a la rectificació. I la lletra, que transcribim a continuació íntegrament, arribà amb data 1 de febrer 1972. Diu així:

“Sr. D. Jesús García Pastor. — Palma. — Muy señor mío y distinguido amigo: Recordando nuestra conversación de unas semanas atrás sobre un concepto erróneo que figura en el número 42 de su interesante, amena y utilísima publicación “Rutas Escondidas de Mallorca”, versión castellana, hoy, a mi regreso de Pollensa, impresionado y dolido por los daños causados por la “Salada”, me siento movido a confirmar lo que fue objeto de nuestra mencionada conversación. = En la referida publicación (foto 10) se dice: “...Punta de la Salada (Punta Troneta), así llamada, porque, al romper contra ella el oleaje en los días de fuerte borrasca, producía nubes de agua marina pulverizada, cuyo salobre quemaba las cosechas de Bóquer y de Cala Sant Vicenç, y aun llegaba a veces a tieras muy adentro de la isla. Por ello hubo de ser volada con dinamita no hace muchos años” = . Pues bien efectivamente, se procedió a una voladura en la zona de dicha Punta por Agosto de 1949. Dicha voladura vino anunciada en la prensa y señalaba la gran ventaja a la agricultura y al progreso de la Isla = . Pero la operación debía comprender tres etapas, de las cuales se realizó la primera y no tengo noticia de que se hayan efectuado las siguientes. Lo cierto es que La Salada ha seguido siempre cuando dominan los fuertes vientos del N. y del NE. Una prueba la tenemos ahora, a consecuencia de los fuertes vientos de estos últimos días: se puede ver el cuadro desolador de campos quemados, la cosecha totalmente perdida; plantas y árboles quemados como si una mano diabólica les hubiera proyectado un lanzallamas. La vegetación impregnada de sal no sólo queda inútil sino perjudicial para el ganado, ovino en su mayoría, llegando a casos de muerte. = Le comunico todo esto por si cabe la oportunidad de rectificar, toda vez que esa voladura no ha dejado de sentir en absoluto los beneficios que cabía esperar. = Puede hacer el uso que mejor convenga de esta carta, y mucho celebraríamos todos los afectados por esta plaga que por quien corresponda se reemprendiera con feliz resultado aquella hermosa iniciativa de 1949, ya que sería la solución de un acuciente problema que tanto daño causa a gran parte de nuestra Isla. = Le saluda muy cordialmente su affmo. amigo y s. s. (Francisco Capllonch).”

Queda feta la rectificació, i tant de bo que el prec arribi a favorables indrets. Una consideració hi cap després de tot el que hem dit: ¿No hauria estat “La Salada” la causa de l'abandó i ruïna de l'antiga Bócchoris, els camps, collites i bestiar de la qual, devien esser en determinades ocasions —com ara al present— els primers i més fortament danyants i cremats pel salabrós ruixim escampat per la Punta de la Salada?

Fotografies i text; revelat, ampliació, unió de les fotografies i direcció de la edició: Jesús García Pastor.
Traducció del castellà.
Gràfic de l'itinerari: Melcior Rosselló Simonet.
Imprès per Miquel Ferrer Sureda.
Grabats: Grabograf, S. A. (Madrid).
Paper: «Printover», fabricat per Sarrió C. A. P.